

Virkelighedsbillede af sømandslivet.

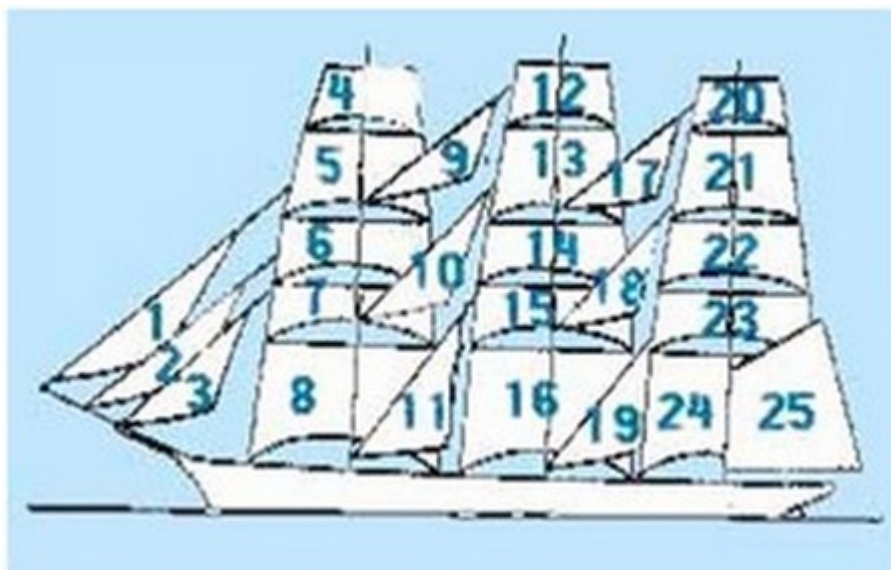
En sømands oplevelser på søen og i havnebyerne samt i Australiens urskove

Skrevet af Albert Andersen
Hvidemose.

* 11. oktober 1887
i Rødding sogn i Salling
† 7. januar 1941
i Hvidemose, Ejsing sogn

Afskrift fra 6 håndskrevne kladdehæfter
v. Harry Klith. 2010

Sejlføring på en bark

1 Jager	2 Klyver
3 Fore Stængestagejæl	4 Fore Røjl
5 Fore Bramsejæl	6 Fore Overmærssejæl
7 Fore Undermærssejæl	8 Fok
9 Store Røjlstagejæl	10 Store Bramstagejæl
11 Store Stængestagejæl	12 Store Røjl
13 Store Bramsejæl	14 Store Overmærssejæl
15 Store Undermærssejæl	16 Storesejæl
17 Kryds Røjlstagejæl	18 Kryds Bramstagejæl
19 Kryds Stængestagejæl	20 Kryds Røjl
21 Kryds Bramstagejæl	22 Kryds Overmærssejæl
23 Kryds Undermærssejæl	24 Berginersejæl
25 Mesan	

Indsat af HK med tilladelse fra www.lensgreven.dk

Virkelighedsbillede af sømandslivet.

De fleste mennesker, der lever på landjorden, har lidt eller slet ingen begreb om sømandslivet. Hvordan det leves om bord i et sejlskib, i storm og stille, tænker sjældent eller aldrig på, at sømanden må arbejde hårdt for livet mange nætter, mens de selv sover deres rolige søvn. De ved ikke hvad det vil sige at blive purret ud om natten og komme på dækket i storm og mørke, og søerne hver øjeblik skyllende over sig, så man må holde sig fast, for ikke at blive skyllet overbord. Og at komme til vejrs og beslå sejl mange gange i snestorm og med is i hele rigningen; der skal mod og stærke nerver til i så høj grad, som man sjældent træffer det på landjorden.

Folk, som ser sømanden, når han er i land, får som regel et dårligt indtryk af ham. De ser, at han syngende og støjende raver af sted, svajende fra den ene side af gaden til den anden. Han vil more sig, når han er i land, og benytter dertil den eneste udvej, som står ham åben omtrent, nemlig at drikke sig fuld, og det gør han til gavns for sine surt erhvervede penge. Hvor hårdt han, manges gang under livsfare, har måttet arbejde for dem, tænker han ikke på. Men se ham så ved sit arbejde på søen, rolig og støt tage sin tørn, er den end nok så drøj!

Somme tider har han en brutal skipper eller styrmand, der på alle måder søger at gøre ham livet så surt som muligt. Hans tager imod det som noget, der følger af sig selv og uden at kny. Han tænker sjældent på at sætte sig op imod sine overordnede, hvor dårligt han end bliver behandlet, men sker det, da gør han det til gavns. Folk på landjorden kan dårligt forstå, at sømanden kan finde sig i at tage imod de værste skældsord, og undertiden mishandlinger, uden at sætte sig imod, men de må huske på, at forholdene ikke er de samme om bord i et skib som på landjorden. Dog kan det gå så vidt med de overordnedes tyrannisering af folkene, at de sætter sig til modværge, hvad jeg her skal fortælle.

Det var ovre i Sydamerika, i Rio de Janeiro. Jeg var kommet på hospitalet fra en engelsk bark, hårdt angrebet af den gule feber, den sygdom, hvoraf så manges rask sømand må bukke under derovre i det usunde klima.

Endelig efter 1½ måneds forløb blev jeg udskrevet derfra, men jeg var dog endnu så svag, at jeg knapt kunne stå på benene.

Min stilling var ikke lystelig, som jeg gik og drev om nede ved havnen uden udsigt til arbejde og uden en øre på lommen.

Som jeg en dag gik dernede og drev omkring, for at se, om der skulle være en hyre at opdrive, mødte jeg en mand, rigtig uhyggelig at se på, øjnene sad som skulle de springe ud af hovedet på ham, og rød og opsvulmet i ansigtet af druk.

Straks han så mig, styrede han sine skridt hen imod mig og spurgte mig, om jeg søgte hyre. Jeg svarede ja, og et øjeblikkelig stak han mig en måneds hyre i forskud..

”Se så at komme om bord, skibet ligger derhenne og vi sejler i morgen tidlig”, sagde han, idet han pegede på et stort barkskib, som lå ved kajen. Derpå fortsatte han sin vej seende sig omkring til alle sider, som et vildt dyr, der spejder efter bytte. Jeg tænkte ved mig selv, at det var vist en rar hyre, jeg der havde fået, men min stilling var så fortvivlet, at jeg var villig til at tage hyre med hvem som helst, om det så var ”Den flyvende Hollænder”(se forklaring s. 37.HK).

Jeg gik først hen og fik mig et ordentligt måltid mad, hvad jeg ikke havde fået i lange tider. Derpå gjorde jeg nogle indkøb af hvad, jeg måtte få brug for på rejsen, hvorpå jeg begav mig om bord. Det var et af de canadiske blodskibe, som jeg havde solgt mig til for et tidsrum af 2-3 måneder. Det var en svær bark, der havde dobbelte bramsejl og royl, temmelig godt vedligeholdt så grejerne ud. Jeg gik omkring og tog sagerne i øjesyn; da jeg kom midtskibs, så jeg en mand stå henne agter på halvdækket ved kappen ned til kahytten. Han lignede ham, jeg havde truffet i land, så grangivelig

ud, som om de var brødre.

Hvad er du for en, hvad bilder du dig ind, at du kan gå her og spadsere omkring, som du lyster, din blåsnudede marekat, råbte han. Jeg er en af mandskabet, svarede jeg. Se til at du kommer forud og får ryddet lidt op, inden de andre kommer, vedblev han i en brøsig tone. Jeg skyndte mig at gøre omkring og gik forud i lukafet, men sikken et roderi der var, alting lå hulter til bulter, gamle støvler uden bund, gamle pjaltede klædningsstykker, og alt muligt skrammel lå og flød omkring på gulvet og i køjerne.

Her trænger nok til at blive luftet ud og ryddet op, sagde jeg til mig selv. Jeg trak min trøje af og gik i lag med det, ikke særligt behagelige arbejde.

Imidlertid var der kommet et par mand mere om bord, og ved fælles hjælp fik vi det i løbet af en halv times tid til at se nogenlunde ordentligt ud. Dernæst gav vi os i lag med at få lidt aftensmad, der bestod af tørre kiks, salt kød samt the, som vi selv lavede i kabyssen, da vi endnu ikke havde fået nogen kok om bord. De to andre havde medbragt en fyldt whiskyflaske, som de hyppigt lod gå rundt. Da vi havde spist gik jeg ud på dækket og røg mig en pibe tobak. Jeg sad længe, det var en dejlig aften, ikke en vind rørte sig. Gaslygterne langs havnen kastede deres skin ud over vandet, og oppe fra byen lød der en sagte summen, som om det var en bikube.

Jeg sad og tænkte på mine kære derhjemme i Danmark. Kun Gud vidste, hvornår jeg igen skulle få dem at se. Jeg havde en følelse af, at der forestod mig en hård tid, hvor jeg ville få brug for alt mit mod og alle mine kræfter, og i værste fald miste livet. Jeg var endnu meget mat efter sygdommen, som jeg havde overstået; Havde jeg været rask og stærk, havde jeg vel også set lidt lysere på tilværelsen. Det var blevet sent og jeg gik ind i ruffet og begav mig til køjs. De to andre snorkede allerede. Flasken lå tørt ved siden af dem. Jeg faldt snart i søvn og havde vel sovet et par timer, da jeg vågnede ved en lyd, som trampen af mange fødder langs dækket. Lidt efter gik døren op, og ind kom to mænd, bærende en tredje imellem sig, som de lagde fra sig på gulvet. Lidt efter kom én, og således blev de ved, indtil der lå en snes stykker omkring på gulvet i lukafet, alle sammen bevidstløse. Nu forstod jeg, hvad der var foregået. De var alle sammen shanghajat, d.v.s. bedøvet af en eller anden gift, som en dertil lejet person havde kommet i drikkevarerne, som de havde nydt på beværtningerne oppe i byen, og derefter bliver de bragt om bord, hvor de så først vågner til bevidsthed, når skibet er et godt stykke til søs. Det er en fremgangsmåde, som bruges meget af skippere, som ingen folk kan få.

Jeg lagde mig atter til at sove og sov til om morgenen, da jeg vågnede ved at nogen var begyndt at hive ankeret op. Det var folk på land, som skipper havde lejet til dette arbejde. Lidt efter mærkede jeg en svag gyngende bevægelse. Jeg vidste, at vi var i færd med at blive slæbt ud af havnen af en slæbedamper. Der var ingen, der anmodede mig om at hjælpe til, hvorfor jeg blev liggende i køjen. Da vi var kommet en halv mils vej til søs, gik folkene fra land om bord i slæbedamperen, hvorefter den kastede los og lod os gå. Den gav et par stød i dampfløjten og pilede derefter af sted ind ad havnen til igen. Vi var overladt til os selv på det store hav, der vuggede os mageligt op og ned på de lange dønninger.

Da der var gået et par minutter, kom begge styrmændene ind i lukafet, hver i hånden med en tovende, hvormed de gav sig til at tampe løs på de rundt omkring liggende matroser. Det var et middel, der nok skulle få dem vågne. I førstningen var de ikke rigtig klar over, hvad der var foregået, men der var dog én iblandt dem, der hurtigt kom på benene. Det var en stor, stærk svensker ved navn Carlson. I næste øjeblik var han inde på 1. ste styrmand, og gav ham et spark, så han røg på hovedet ud af døren. Da den anden så dette, forsvandt han skyndsomst samme vej. Ret længe varede det dog ikke før de kom igen og kommanderede alle mand op på dækket, og at det nu var alvor så man af revolverne, som de havde i hænderne.

Lidt efter var vi alle samlede på dækket, hvorpå der blev givet ordre til at hejse sejlene. Ordre på ordre rusede ud i de stille luft, og snart var alle sammen i gang med at hejse sejl, men ingen

munter opsang hørtes, således, som det ellers er skik blandt matroserne, når de hejser sejl. Alle gik tavse omkring, skulende efter de to med skydevåben. I løbet af en halv times tid var sejlene sat, hvorpå en mand blev beordret til rors og en kom på udkig, medens resten gik ind for at spise frokost.

Medens vi spiste benyttede jeg lejligheden til at betragte folkene, som var kommet om bord om natten. Der var både engelskmænd og tyskere, svenskere og nordmænd, italienere og russere, mens jeg var den eneste dansker, der var om bord. Måltidet blev nydt i tavshed, der blev kun spist lidt. De så alle sammen dårlige ud, hvad der jo ikke var så mærkeligt efter det, som var foregået om natten. Da vi havde spist, blev vi atter kaldt på dækket og sat til forskellig slags arbejde.

Vinden havde rejst sig lidt, og vi skød en temmelig god fart ud efter mod det store Atlanterhav, Sydamerikas kyst sås endnu agterude, men længe ville det ikke vare, inden den forsvandt, og så vidste vi, at det ville vare et godt stykke tid, inden vi så land igen.

I nogen tid gik det godt, vi havde god vind og kom godt fremad. Vi fik at vide, at skibet var bestemt for Cape Town, Sydafrika. Men så en dag fik vi pludselig stille, vi havde da været i søen en 3 ugers tid. Ikke en vind rørte sig, solen brændte på dækket, så man ikke kunne sætte sine bare fødder derpå, og tjæren smeltede på skibssiden. Hen ad middag begyndte mørke skyer at trække op i horisonten af nordvest, solen forsvandt, og luften blev tung og trykkende, vandets farve, som i klart vejr altid er mørkeblåt, blev grågrønt. Alt tydede på, at et uvejr var i anmarch.

Da klokken var 12, blev der givet ordre til at gige op alle sejlene. Vi måtte så alle mand i arbejde, et varmt stykke arbejde var det. Sveden haglede ned ad os, skønt vi kun var iført skjorte, bukser og sko, og hele tiden hørte man styrmændenes skælden og banden over, at det ikke gik hurtigt nok. Til sidst blev det Carlson for groft. Han sagde til 1. ste styrmanden, at hvis han ikke holdt sin kæft, så bestilte han ikke en smule mere. Styrmanden svarede med at gribe en håndspage, hvormed han slog Carlson i hovedet. Carlson slog igen, men han havde i øjeblikket kun de bare næver, og nu kom 2. den styrmand til, han kastede sig over Carlson bagfra og rev ham om på dækket. De hjalp nu trolig med at slå løs på Carlson. Jeg var så højt oppe i rigningen, at jeg ikke kunne komme ham til hjælp. For at frelse sig sprang han til sidst op i rigningen og entrede til vejrs. Jeg var gået ud på bramråen og var begyndt at rulle sejlet op, da han kom derop hos mig, da så jeg hans ansigt var oversmurt med blod. Kl. 1 var vi færdige med sejlbjærgningen, hver klud på skuden var gjort fast. Ræerne blev brasert firkant, og alt på dækket, som kunne skylles overbord, blev surret fast. Først da fik vi vores frivagt, som vi skulle have haft kl. 12.

Mens vi spiste, snakkede vi om det, der var foregået på dækket mellem Carlson og styrmændene, og der blev sluttet et forbund mellem den ene nordmand, Carlson og mig, hvor vi lovede for fremtiden at stå hinanden bi, hvis nogen af os skulle komme i nød. Hvor snart jeg skulle få brug for den hjælp, anede jeg den gang ikke. Da vi havde spist, gik Carlson straks til køjs, han var tavs og indesluttet.

Nordmanden og jeg gik en tur op på dækket for at se, om vejret havde forandret sig. Den eneste forandring, der var sket, var, at det var blevet endnu mere mørkt og truende og endnu mere trykkende varmt. Ingen kunne sige, hvornår uvejret ville bryde løs, det kunne komme om en halv time, og det kunne vente til midt om natten. Men at det ville komme, var der ingen tvivl om.

Da vi havde røget vores pipe gik vi til køjs og sov, indtil vi atter skulle på dækket og den anden vagt tørne ind. Der var endnu ikke sket nogen forandring i vejret. Først kl. 7½ hørte vi en susen, der hurtigt nærmede sig. Længe varede det ikke inden det første vindstød nåede os, og så luftigt var det, at hvis vi havde haft sejlene på, er jeg sikker på, at vi var gået rundt med det samme. Nu nøjedes vi med at få dypet nokken af ræerne i vandet.

Da det første vindstød var ovre, rettede skibet sig lidt igen, men kun for et øjeblik, så var orkanen over os i hele sin styrke. Vandet piskedes til skum og stod som en regnbyge over os. Det fløjtede og pøb i vanter og ræer, så man skulle råbe ind i øret på hinanden for at blive hørt. Bardunerne dirrede som strengene på en harpe, og enhver havde nok at gøre med at holde sig fast. Ud på aftenen blæste

det ene bramsejl løs, og det slog, så hele masten rystede. Jeg stod og holdt mig fast til storvantet til luvart. Pludselig så jeg en skikkelse komme krybende langs rælingen. Det var styrmanden, der kom med ordre til at gå op og gøre bramsejlet fast. Da han kom hen til mig, råbte han mig ind i øret, at jeg skulle gå op og gøre bramsejlet fast, og hvis ikke jeg gik, fik jeg en kugle gennem hovedet. Jeg svarede ikke, men skyndte mig at forsvinde; mørkt var det som i en grav. Jeg arbejdede mig forud, hvor jeg traf Carlson og nordmanden. Jeg forklarede dem, hvordan sagerne stod, men vi var alle sammen enige om, at ingen af os ville gå op, thi at det var forbundet med den største livsfare at gå til vejs i den mast, var vi klar over, den kunne gå overbord, hvad øjeblik det skulle være. Søen havde nu rejst sig, man så de hvide skumtoppe, der lyste i mørket hvert øjeblik kigge ind over rælingen; nu og da sendte de et skævt ind over os. Pludselig fik vi en vældig overhaling, jeg tabte fodfæstet og rullede ned i læ; da jeg atter kom på benene, så jeg en person stå lige i nærheden af mig. Det var styrmanden, som ligeledes var rullet ned i læ side. Han må have kendt mig og således opdaget, at jeg ikke havde udført ordren, han havde givet mig, thi pludselig fik jeg et slag på den ene skulder. Havde det ramt mig i hovedet, hvad der uden tvivl var meningen, at det skulle, hvad det sikkert gjort det af med mig med det samme. Nu nøjedes jeg med at tumle rundt på dækket, men i det jeg faldt, fik jeg fat i benene på styrmanden, hvorved jeg rev ham om med det samme. Jeg udstødte et råb, der blev hørt og besvaret af Carlson og nordmanden, som befandt sig ikke ret langt derfra, men som dog på grund af mørket ikke havde set noget til, hvad der var foregået. Et øjeblik efter var de hos os, og som et par vilde dyr styrtede dig sig over styrmanden. Han affyrede et par revolvereskud, inden vi fik revolveren fra ham, dog uden at ramme nogen. Revolveren smed jeg over bord. Det regnede nu ned over styrmanden med slag og spark. Carlson sparkede ham i hovedet, så blodet flød ud af både næse og mund på ham. Til sidst var han så forslået, at han knapt kunne røre sig.

Men nu lød der høje råb henne fra agterskibet. Det var 2. styrmanden, som havde hørt skuddene og nu kom løbende til, men lige med det samme han var derhenne, var vi over ham og rev revolveren ud af hånden på ham, inden han fik tid til at bruge den. Han fik en omgang ligesom 1. styrmanden, dog ikke slet så hårdt, men dog nok til, at han huskede det så længe, vi var om bord. Revolveren stak Carlson til sig. Da de havde fået, hvad vi undte dem, lod vi dem ligge; gik de overbord, var vi jo af med dem. Det gjorde de nu ikke denne gang. Hen ad midnat blev vi ordret til pumperne alla mand. Det var en af de værste nætter, jeg har oplevet. Vi stod i vand til midt på livet og pumpede hele resten af natten, mens søerne uafbrudt skyllede ind over os. Bramsejlet var for længst gået over bord; til hel for både os og masten!

Næste dag hen ad middag lagde stormen sig, og der blev arbejdet med at reparere. Styrmandene listede rundt med indbundne hoveder, så fromme som lam. På resten af rejsen prøvede de aldrig på at tyrannisere nogen, hertil bidrog vel i høj grad tabet af revolverne. Det øvrige mandskab undrede sig meget over, hvad der gik af styrmandene, thi hvad der var foregået mellem os tre og dem fortalte vi aldrig til nogen. Resten af rejsen foregik uden videre begivenheder. Da vi kom til Cape Town blev vi alle sammen afmønstrede og siden har jeg ikke set hverken Carlson eller nordmanden. De havde nemlig i sinde at ville til Europa igen, jeg derimod ville ikke hjem, før jeg kunne komme med penge i lommen. Jeg spekulerede frem og tilbage og besluttede endelig at rejse til Kapstaden for at søge arbejde i diamantminerne.

Der traf jeg to danskere, som var rømmet fra en tysk bark nogle dage i forvejen. Vi besluttede at rejse en tur ind i landet for at søge arbejde ved minerne. Efter nogle dages nåede vi derud og fik også arbejde med det samme, men det varede ikke mange dag inden jeg blev ked af det, og en skønne dag stak jeg af fra det hele igen

Det var om aftenen jeg listede mig af sted, og jeg satte nu kursen mod Kapstaden igen. På denne tur oplevede jeg et ubehageligt eventyr, der nok kunne have kostet mig livet. Jeg havde vel tilbagelagt halvdelen af vejen, da jeg en nat, meden jeg lå og sov under et træ, blev overfaldet af fire

mandspersoner. Inden jeg blev rigtig vågen var jeg allerede bundet både på hænder og fødder. Jeg havde dog været så forsigtig at lægge mine penge fra mig under en sten. ”Hvor kommer du fra?” spurgte den ene, åbenbart anføreren. Jeg svarede, at jeg var en fattig minearbejder, som var på vej til Kapstaden for at søge hyre. De troede åbenbart, at jeg havde diamanter hos mig og de blev meget forbitrede, da de ingenting fandt, hverken penge eller diamanter. De blev nu enige om, at jeg skulle af med livet og i den anledning bandt de et stykke reb om hænder og fødder på mig, hvorefter de slog rebet om den nederste gren på træet og hejsede mig på den måde op, så jeg hang et par alen over jorden. Derpå forlod de mig, men de lovede at komme tilbage dagen efter for at se til mig. Det var en pinefuld stilling, jeg hang i, mine hænder og fødder blev fuldstændig følelsesløse, og det varede ikke ret længe inden jeg tabte bevidstheden. Da jeg kom til mig selv igen lå jeg på ryggen i græsset og en mand var i færd med at hælde brændevin i munden på mig, medens 2 andre stod og så til. Oven over hang rebet, som jeg havde været hængt op i. Jeg betragtede mændene lidt nærmere og så nu, at det var tre farmere på vej mod byen, ridende på tre heste. Det var et held for mig, at de var kommet samme vej, som jeg; ellers havde jeg uden tvivl set solen gå ned for sidste gang. Det varede ikke længen, inden jeg var kommet så meget til kræfter, at jeg kunne sidde bag på den enes hest, og på den måde blev jeg befordret resten af vejen til byen. Mine penge fandt jeg i god behold under stenen, hvor jeg havde lagt dem. Jeg sad og tænkte på, om jeg bare kunne træffe én af de fyre, som havde hængt mig op, så skulle jeg sørge for, at han ikke oftere kom til at beflicte sig med den slags. . Da jeg kom til byen tog jeg afsked med mændene og takkede dem for hjælpen. Derefter så jeg mig om efter et logi at bo. Der boede jeg i 8 dage, så var jeg så heldig at få arbejde hos en dykker nede på havnen. Vi var 2, en ung nordmand foruden mig. Vores arbejde bestod i at hejse dykkeren op og ned, og mens han arbejdede nede i vandet at pumpe luft ned til ham. Vi fik hver 6 skilling om dagen, og arbejdstiden var kun to timer om formiddagen og to om eftermiddagen. Det var jo en temmelig god fortjeneste efter arbejdet vi udførte. Men føden er dyr i en by som Kapstaden, så det blev ikke så overdrevent meget, vi fik til overs af vores fortjeneste. Da vi havde arbejdet hos dykkeren en 3 ugers tid, begyndte det desuden at kede os. Det var temmelig ensformigt for os, der var vant til at fare omkring fra det ene land til det andet. Vi sad en aften på et værtshus oppe i byen og drak vore glas øl og røg vores pipe samt betragtede gæsterne, som var der. Der sad en halv snes stykker ved et bord og drak øl og whisky; de talte engelsk, og vi hørte af deres samtale, at de var om bord i en amerikansk bark, som lå sejlklar på reden. Der var rømmet 4 mand af besætningen og kaptajnen ventede kun på at få hyret nye folk i deres sted, for at stikke i søen. ”Hvad siger du, om vi tog den hyre”, siger jeg til nordmanden. ”Ja, hvorfor ikke”, siger han” dette her begynder at kede mig. Vi kan jo tage en båd og ro ud til skibet i morgen, vi er jo sikre på at få hyre med det samme.” Vi bestemte os til at tage derud den næste dag, vi betalte for vores øl og ville til at forlade værtshuset, da døren i det samme blev åbnet og to mænd trådte ind. Det gav et sæt i mig, da jeg så dem. I den ene genkendte jeg nemlig manden, som havde været anfører, da jeg blev overfaldet og hængt op i træet. Da vi kom ud på gaden meddelte jeg nordmanden min opdagelse, og han var enig med mig i, at vi skulle se at øve lidt gengæld mod fyren på en måde men hvorledes, var vi ikke rigtig klar over. Vi besluttede imidlertid at vente til de kom ud igen og så se, på hvad måde vi bedst kunne afgøre vort mellemværende. Da vi havde stået et kvarters tid, åbnedes døren til værtshuset og matroserne på den amerikanske bark tumlede ud på gaden under støj og latter; de var alle mere eller mindre berusede. Vi gik hen til dem og gav os i snak med dem. ”Hvis én af jer vil hente 2 flasker whisky, vil jeg betale dem” sagde jeg. En af dem var straks villig til at hente de to flasker. Han fik pengene og kom straks efter tilbage med whiskyen. Mens vi tømte flaskerne fortalte jeg dem, at jeg havde et mellemværende med den ene mand derinde på værtshuset, og at vi stod og ventede på, at han skulle komme ud, for at vi kunne afgøre det med ham. De var straks rede til at være os behjælpe-lige dermed, og det blev bestemt, at vi skulle følge med om bord samme aften og tage hyre.

Skibet skulle gå til Melbourne i Australien, sagde de. Det var ikke noget 1.klasses job, men det var heller ikke det allerdårligste. Nu blev døren atter åbnet, og de to mænd trådte ud. Det var et par skumle fyre at se på, stærke og kraftige så de ud. Straks de var kommet ud på gaden, omringede vi dem og trængte dem op imod muren på den ene side. De spurgte, hvad det skulle betyde og begyndte at famle efter revolverne. Jeg trådte nu frem og spurgte den ene, om han kendte mig igen. Det benægtede han, han havde ikke set mig før, det han vidste af. Jeg mindede ham om begivenheden under træet, hvor han og hans kammerater havde overfaldet mig og hængt mig op, så jeg var ved at miste livet. ”Det er løgn,” råbte han og rev revolveren op, men i det samme gav min ven, nordmanden, ham et sådant slag med knyttet hånd under det ene øre, så han glemte at skyde. I næste øjeblik var vi over dem; i en håndvending var de kastet til jorden og afvæbnet, og nu fik de en rigtig omgang prygl begge to. Der havde imidlertid samlet sig en del tilskuere, og da de så, at det var sømænd, der pryglede to mænd på gaden, måske fredelige folk, tog de straks parti mod sømændene. Vi fandt det derfor rådeligst at komme af sted inden der kom for mange om os. Vi havde heller ikke lyst til at få politiet indblandet i sagen. Vi stak derfor i løb ned mod havnen, og vi nåede derned i god behold, kom om bord i båden og nåede snart ud til skibet. Efter at vi var kommet om bord gik nordmanden og jeg straks agterud til skipperen og blev straks hyret ” som befarne matroser” på barkskibet ”Mary shabe”, hjemmehørende i Philadelphia. Da der nu kun manglede to mand i besætningen, besluttede skipperen at gå ud med det mandskab, han havde. Der blev derfor givet ordre til at lette anker og hejse sejl, og en halv time senere stod vi for en frisk brise ud efter det åbne hav. Det var ikke efter matrosernes ønske. De havde håbet at få endnu en rolig nats søvn, men nu blev det anderledes, halvdelen af mandskabet måtte nu på vagt til kl. 12, hvorefter de fik lov at sove til kl. 4. I den tid var så hver anden vagt på dækket, således går det skiftevis, frivagt i 4 timer og derefter vagt på dækket i andre 4 timer. Den tid man er på dækket skiftes man så til at have rorstørn og udkigstørn; om natten bestiller man ellers ikke noget, undtagen når der skal sættes eller bjerges sejl. Om dagen består det meste arbejde i at reparere sejl og tovværk, samt vaske, skrabe og male. Om bord på sådan et sejlskib, der går på langfart, hersker der altid den største orden og renlighed. Al ting er nyvasket og malet og skinner af enlighed. D.v.s. i fint vejr efter en storm ser der ganske anderledes ud, når sejlene hænger i laser og en mast eller rå er gået i løbet, og alt, hvad der ikke var surret fast er gået overbord.

Nordmanden og mig kom på 1.st. styrmandens vagt. Det så ud til at være en noget brutal fyr, men jeg var dog klar over, at det ikke ville komme til at gå på livet løs i den grad, som det gjorde på den kanadiske bark. Det var en svær bark, 22 mands besætning, hvoraf halvdelen var amerikanere, mens resten var af forskellige nationer. Jeg fik min plads blandt forgasterne, mens nordmanden kom til stormasten. Forgasterne er dem, som har forsejlene og sejlene på fokkemasten; hver mand har sin bestemte plads om bord i de store sejlskibe. Min sidemand var en tysker, en stor, stærk karl, som jeg lige fra begyndelsen følte ville blive min uven. Hans gik for at være den stærkeste blandt dem og havde derfor et vist frispog. Desuden stod han sig godt med 1ste styrmand, noget denne så sin fordel ved i tilfælde af, at der skulle opstå stridigheder mellem ham, og det øvrige mandskab.

Tyskeren virkede som en slags undertrykker på de andre, der alle var mere eller mindre bange for ham. Da jeg vidste om mig selv, at jeg havde gode kræfter og desuden havde et noget stridigt sind, blev jeg enig med mig selv om, at jeg ikke ville stå under hans kommando. Der opstod derfor ikke så sjældent uenigheder mellem os, men det varede dog noget inden det gik over til håndgribeligheder. Den første gang var en aften. Det var dejligt vejr, vi havde god vind og spiste vores aftensmad, tørre kiks, salt kød og the, den sædvanlige kost. Vi levede ellers meget godt der om bord, vi fik en god middagsmad og rigeligt med kød, hvad der ikke var tilfældet i alle skibe. På grund af varmen havde vi ikke lyst til at gå til køjs lige straks; søvn kan man i grunden få nok af, når man sejler på langfart, thi selv om man har vagt om natten, så er det kun rorsmanden og udkigsmanden, som behøver at være vågne; alle andre kan lægge sig til at sove, hvor de kan finde

sig en plads på dækket. Når så tiden kommer, der skal løses af, slår rorsmanden på klokken agter og udkigsmanden purrer dem, som skal løse af. Der bliver slået glas hver halve time om bord i et skib. Når den første halve time er gået af en vagt bliver der slået ét glas, en hel time 2 glas og så fremdeles indtil de 4 timer er gået, så bliver der slået 8 glas og den anden vagt kommer på dækket. Nævnte aften samledes vi på bakken forude for at passiare og ryge tobak. En spillede på harmonika og nogle dansede. Da vi havde opholdt os der en tid, foreslog tyskeren, at vi skulle tage livtag, og den, der vandt, skulle have et pund tobak af den, der tabte. Tobak kunne vi købe hos skipperen, der kunne vi købe alt muligt, hvad vi havde brug for, både tøj og støvler, sæbe og tobak. Betalingen blev så trukket fra af, hvad man havde til gode af sin hyre. Der var ingen der ville prøve med ham, de anså ham alle for deres overmand, og så ville de hellere selv ryge deres tobak. Jeg besluttede mig imidlertid til at vove tobakken. Jeg lagde min pibe fra mig og bad ham komme an; han var straks rede, og et øjeblik efter havde vi tag i hinanden. De andre slog kreds om os og ventede spændt på udfaldet. Han var både større og stærkere end jeg, men jeg var den smidigste. Han prøvede flere gange at løfte mig op og derpå kaste mig ned på dækket, men hver gang mislykkedes det, jeg fik nemlig altid benene først på dækket igen. Omsider tumlede vi om på dækket, jeg var lige på nippet til at komme nederst, men ved en hurtig bevægelse og opbydelse af alle mine kræfter, kom jeg øverst og holdt ham nede. Han blev nu aldeles rasende, og idet jeg ville rejse mig fra ham, slog han mig med knyttet hånd i ansigtet. Det skulle han ikke gøre ustraffet, jeg greb ham i struben og slog ham to tre gange i hovedet, dernæst dunkede jeg hans hoved gentagne gange i dæksplankerne. Men nu lagde de andre sig imellem og skilte os ad. Jeg havde vundet tobakken, jeg fik den ganske vist aldrig, men jeg havde fået en dødelig uven i tyskeren, thi den aften glemte han aldrig, så længe vi var der om bord. Hans sagde ikke et ord til mig de følgende dage, men jeg mærkede på styrmanden, at han havde fortalt ham, hvad der var foregået. Siden den dag var det nemlig altid mig, der skulle til vejrs, når noget skulle udføres om natten, og ligeledes kom jeg altid til det værste arbejde om dagen, det var jo klart, at styrmanden tog ham under sin beskyttelse og holdt med ham, og nu skulle jeg straffes.

En dag gik jeg udkig på bakken, vi havde vinden agter ind, der var en temmelig frisk vind, vi kunne lige holde den gående med alle sejl til, men lige på én gang begyndte det at blæse stærkere op, og et øjeblik efter havde vi en hel storm.

Vi skød nu en forfærdelig fart, det var næsten som om vi fløj hen over vandet. Af og til blev skibet krænget så stærkt forover at hele klyverbommen kom under vand. Det var alt for mange sejl, vi havde på i dette vejr, men det var kommet så pludselig, at der ikke var tid til at bjærge nogen af dem, inden uvejret var over os i sin fulde styrke. Jeg gik ned fra bakken og stillede mig foran fokkemasten, hvor jeg holdt mig fast for ikke at blive skyllet overbord. Et øjeblik efter kom styrmanden forud. Han befalede mig at gå op og gøre storroylen fast, det øverste sejl på skibet. ”Jeg hører til forgasterne, så jeg har ikke noget at gøre med storroylen,” svarede jeg. ”Du har at gøre, som jeg befaler,” sagde han, ”eller skal det komme dig dyrt at stå.” ”Jeg går i hvert fald ikke op alene,” vedblev jeg,” to mand er ikke for meget i dette vejr.

Det var næsten i det hele taget slet ikke vejr til nogen at gå til vejrs i, der var næste ikke andet at gøre, end at lade sejlene stå, men enden blev da, at nordmanden og jeg måtte til vejrs op til roylene. Det var imidlertid ikke noget let stykke arbejde, vores stormast var halvfemsindstve fod høj (28,5 m), så det var ikke et øjeblik sag at nå op til fløjknappen på den i en rivende storm. Vi havde alle vores kræfter nødig for at holde os fast, men endelig nåede vi derop. Sejlet blev nu gigt op, hvilket sker ved at skøderne bliver gjort løs fra koffinaglerne i naglebænken på dækket, og dernæst bliver det halet op i gigtovene, derved bliver de nederste hjørner af sejlet halet op til råen, og de som er oppe for at gøre det fast, må så rulle det sammen og surre det til råen med sejsingerne (Sejldugsstrimler til at beslå et sejl til bom eller stag). Da vi var færdige skyndte vi os at komme ned igen, deroppe var det hyggeligt at være. Søen begyndte at blive høj og skibet slingrede voldsomt,

men det var dog som om stormen allerede var ved at tage af igen.

Da vi kom til mærset blev vi stående lidt for at hvile os, thi det havde været et drøjt stykke arbejde. Mens det stod på, havde ingen af os mælet et ord, men nu da det værste var ovre, så vi igen lidt lysere på tingene. Sådan går det altid med søfolkene, så snart faren er ovre tænker de ikke mere på det. ”Den tysker bliver til sidst min ulykke”, siger jeg til nordmanden, ”det er alene ham, vi kan takke for, at vi blev sendt herop i dag, og jeg tør bande på, at enden er ikke endnu, der bliver mangan hård tårn endnu, inden vi når til Australien, men jeg skal dog se, om jeg ikke kan spille ham et puds en gang ved lejlighed!” ”kommer I snart ned deroppe fra?” hører vi nu styrmanden råbe. ”Hvad fanden står I der og venter efter?” Vi begyndte nu at stige nedefter igen og stod snart efter på dækket.

Stormen var taget kendelig af, men søen gik meget højt, og vi fik nogle svære overhalinger, man måtte holde godt fast for ikke at miste fodfæstet hver gang skibet duvede; vi løb stadig med vinden agter ind. Jeg blev nu beordret på udkig igen, men heldigvis var der kun en halv time til vagtskiftning, og da stormen vedblev at tage af, fik vi vores frivagt, da der blev slået glas, og vi gik straks ned for at skaffe og så til køjs. Da vi kom på dækket igen var det fint vejr, det eneste, der mindede om stormen, var de lange dønninger, der vuggede os frem, hver gang de løb forbi os. De følgende dage skete der intet af betydning, arbejdet gik sin vante gang, men så fik vi pludselig modvind. Sejlene blev brasert ”bide-vind”, og vi vendte hver aften ved vagtskiftning kl. 8. I det øjeblik man vender, går over stæg, med et skib, og det blæser hårdt, skal de, der er ved forsejlene, passe godt på. Sejlene slår nemlig ganske voldsomt, inden de kommer til at stå fulde igen fra den anden side. Hvis en mand giver slip på skøderne kan den anden blive slået overbord, såfremt han ikke også giver slip. Jeg var hele tiden klar over, at tyskeren hadede mig, men at det gik så vidt, at han ville søge at få mig af med livet, havde jeg dog ikke troet, men det fik jeg at se. Det var en aften vi vendte. Det blæste temmelig stærkt, rorgængerens havde lige lagt roret op, skibet luvede op i vinden. Styrmandens kommandoråb lød, alle skøder og braser gjordes los i læ, braserne for gennem blokkene med en raslende lyd, og ræerne svingedes rundt. I det øjeblik vi skulle hale forsejlene over, gav tyskeren pludselig slip på sit skøde, idet han lod som om han gled på det glatte dæk. Jeg greb hans skøde for at forhindre det i, at det skar ud af blokken, men sejlene slog nu så voldsomt, at jeg på et hængende hår nær var blevet slået over bord; jeg var udenbords med hele kroppen, men det lykkedes mig i sidste øjeblik at få fat i skibets ræling med hænderne. Der hang jeg, ingen havde endnu set, hvad der var foregået, og tyskeren rørte ikke en hånd for at hjælpe mig, han håbede åbenbart på at jeg snart skulle slippe og falde i søen. Det gjorde jeg nu ikke denne gang, det lykkedes mig at hæve mig så langt op med armene, at jeg fik albuerne over rælingen, og da jeg først var kommet så vidt, var det ikke så vanskeligt for mig, at få bjærget mig ind på dækket igen. I det samme kom de andre løbende forud; de var nu blevet opmærksomme på, at der var noget galt på færde henne ved forsejlene, de slog nemlig så det knaldede i luften, og det var livsfarligt at komme dem nær. ”Hvad går her for sig?” råbte styrmanden. ”Hal forsejlene ned og få skøderne skåret i!” vedblev han. Vi gik straks i gang dermed, og snart efter var det i orden, og vi fik sat sejlene igen. Jeg meddelte nu styrmanden, at tyskeren med vilje havde sluppet sit skøde, men han sagde, at han var undskyldt deri, han var gledet omkuld på det våde dæk. Styrmanden troede ham, og så blev der ikke gjort mere ud af det, men følelserne mod min sidemand blev ikke blidere fra den begivenhed af. Den følgende tid gik jeg og spekulerede på, hvorledes jeg skulle betale ham det tilbage, thi jeg var enig med mig selv om, at han skulle komme til at fortryde de streger, han havde spillet mig. Til sidst blev jeg enig med mig selv om, at han skulle have prygl. Jeg var ganske vist ikke sikker på at jeg kunne give ham dem, men det skulle i hvert fald prøves.

Fjorten dage efter fik vi land i sigte fra mærset, og dagen efter konstaterede vi at det var Australiens kyst, vi havde for os.

Den næste nat havde vi hundevagten (kl. 24.00-04.00 HK), og da besluttede jeg, at nu skulle det

være. Det var kl. 2. Jeg var lige blevet afløst ved roret, da jeg traf ham forude. ”Du kunne nok lide om jeg var faldet i vandet, den nat du slap forsejlskøderne”, begyndte jeg. ”Ja, hvorfor ikke, så havde vi da været af med dig,” svarede han. ”Nå så det siger du, men tag dig nu i agt, for nu skal du have prygl,” fortsatte jeg og i det samme stak jeg ham in knytneve op under hagen, så han nær var gået bagover. Men han var hårdhudet. Han svor en frygtelig ed og for ind på mig, og i det samme så jeg knive blinke i hans hånd. Jeg sprang tilbage og greb en jernkoffilnagle fra naglebænken. Idet han nåede mig, slog jeg ham oven i hovedet med koffilnaglen, inden han nåede at stikke mig med kniven. Det kunne han dog ikke stå for, han faldt bagover og blev liggende uden at røre sig. Jeg fik nu fat i nordmanden, og han hjalp mig med at bære ham ind i lukafet, hvor vi lagde ham i køjen; der lod vi ham så ligge, og da han ikke skulle til rors eller på udkig denne vagt, fik han lov at ligge til kl. 8 om morgenen. Da han skulle på dækket igen, meldte han sig syg. Dagen efter var han dog på benene igen, så det gjorde ham ikke synderlig skade, men han var tavs og indesluttet. Jeg tror han havde fået respekt for mig.

Nogle dage efter fortøjede vi i Melbournes havn, men nu traf det sig sådan, at der var udbrudt strejke blandt arbejderne ved havnen, så ingen skibe kunne blive udlossede, og ingen vidste, hvornår det blev anderledes. Det var jo en kostbar historie for rederiet at have et skib liggende i ret lang tid med mandskab om bord. Skipperen tilbød os derfor, at vi kunne blive afmønstrede, hvis vi havde lyst, og halvdelen af mandskabet tog imod tilbuddet. Iblandt de, som gik fra borde var nordmanden og jeg. Tyskeren var derimod blandt de, som blev. Det var imidlertid en stor dumhed, vi begik. Strejken vedblev, og af den grund var det komplet umuligt for os at få hyre igen, og arbejde var der heller ikke noget at få af i byen.

2. afsnit.

Det var en rigtig uhyggelig aften inde i Australiens urskove. Stormen susede i træernes kroner og bøjede dem undertiden næsten til jorden. Af og til knækkede en stor gren af et træ og faldt til jorden med et brag. Alt liv syntes uddød i skoven på en sådan aften, og det var heller ikke lystigt at færdes ude i dette vejr. Regnen strømmede ned i stride strømme og pisket af stormen, trængte den ind i hver en krog og hvert buskads, så der bogstavelig talt ikke var en tør plet at finde noget sted. Og dog befandt jeg mig derinde denne aften. Ja, det var mig der vandrede af sted der i storm og mørke uden sko på fødderne og gennemblødt til skindet. Men hvorledes var jeg kommet der? vil læseren spørge. Det var af tvingende grunde og hårdt imod min vilje. Vi var jo som før fortalt blevet afmønstret fra den amerikanske bark og opholdt os derfor den følgende tid i byen, for om muligt at få hyre igen. Det viste sig dog umuligt på grund af strejken. Så længe vi havde penge, led vi ingen nød, men da de slap op, fik piben en anden lyd. Så var der ingen, der brød sig om at huse os længere. Nordmanden og jeg fulgtes ad, vi boede samme sted og delte ligeligt vores penge, så vi var akkurat lige rige eller lige fattige. Da vores pengebeholdning var svundet ind til at udgøre en samlet sum af 10 shilling, besluttede vi os til at forlade vores hidtidige kvarter og søge os et billigere logi, thi vi var på det rene med, at fik vi ikke enten en hyre eller et arbejde snart, så ville vi komme til at sulte. Vi fandt omsider et sted, hvor vi kunne tilbringe natten temmelig uforstyrret. Det var under gulvet af et bræddeskur, som, så vidt vi kunne skønne, brugtes til pakhus. Vi fik lavet et nogenlunde ordentligt leje der af lidt hø, sav-smuld og en bunke gammelt avis-papir. Der krøb vi ind hver aften, når det var blevet mørkt, og vi passede altid på at forlade det igen, inden det blev rigtig lyst, for at ingen skulle opdage, at vi boede der. Om dagen spadserede vi omkring i byen, og somme tider en tur i omegnen; det kneb jo med at få tiden til at gå. Omsider havde vi ikke en øre mere i lommen og ikke noget at spise, så vores udsigter var ikke lyse. Den første aften efter, at vi ikke havde fået noget at spise om dagen, gik vi hen i et lokale, som tilhørte Frelsens Hær, og hvor fattige og hjemløse kunne få en kop kaffe og et stykke brød gratis. Vi spiste det med en glubende appetit, men det forslog jo kun lidt til sådan et par sultne fyre. Den aften gik vi sultne til køjs under

bræddegulvet, men snart glemte vi alle genvordigheder i søvnens arme. Den næste dag spadserede vi flere mil ind i landet til en farmer, som boede der. Vi gik hele dagen og vi fik ikke andet i livet end vand, som vi drak fra de vandløb, vi passerede. Hen ad aften nåede vi farmen. Der stod en mand udenfor og røg tobak af en træpibe; vi hilste Godaften og spurgte, om han ikke havde brug for to mand til at arbejde på farmen. ”Nej, sagde han,” folk har jeg i grunden nok af, men da I måske kommer langvejs fra, skal I alligevel have lov at arbejde her i morgen, vi er lige i majshøstens tid. I får 2 shillings i dagløn og så koste. Hvad siger I til det?” Vi var meget tilfredse med det resultat af samtalen, og dertil bidrog i høj grad udsigten til at få noget at spise, for vores tarme ligefrem skreg af sult. ”Kom så med ind og få noget at leve af,” vedblev han, så kan I vel ligge i laden i nat.” Det lod vi os ikke sige to gange, vi fulgte bag efter ham ind i stuen; der stod et langt bord med bænke langs siderne. Vi satte os på den ene bæk og hørte nu manden tale med nogen i den anden stue. Lidt efter kom en pige ind med mad til os, det var en pige på en 15-16 år, vi fik senere at vide, at det var farmerens datter. Hun så godt ud, hun havde brunt hår og brune øjne og var iført et kort, hvidt lærredsskjørt. Men vi så nu ellers mest på maden, hun satte ind til os, den bestod af majsbrød, smør, tørret fårekød samt mælk. Vi spiste med en ordentlig appetit, og da vi var færdige, var der ikke meget af det, der kaldes mad, på bordet. Vi begav os nu ud i laden, hvor vi lagde os til hvile i en bunke frisk hø i det inderligste velvære. Det var også lang tid siden vi var gået til ro så mætte som den aften. Dagen efter hjalp vi til med arbejdet på far men, vi fik lov at bestille noget og vi hængte i med god vilje. Da det blev aften fik vi vores 2 shillings hver, og så fik vi lov at ligge i laden den nat også. Den næste morgen, førend vi begav os af sted, afsluttede vi en handel med pigen. Vi gav hende 2 shillings, og så fik vi et brød og et stort stykke tørret fårekød i stedet. Nu kunne vi da leve nogle dage på det. Vi kom så tilbage til vores kvarter under bræddegulvet igen, og her så ud akkurat, som da vi forlod det. De første dage derefter led vi ingen nød, men så var det det samme igen. Vi gik så og småsultede i nogle dage, men så begyndte nordmanden at føle sig dårlig tilpas. Det var det værste, der kunne hænde os, hvis vi blev syge, thi hvad skulle vi så gribe til? Vi vandrede omkring i gaderne en aften, jeg var i dårligt humør, jeg syntes, at alting så tungt og trist ud for os. Lige på én gang siger jeg til nordmanden: ”I aften ville jeg slås med selv fanden for at få et glas øl!” Jeg anede ikke den gang, hvor snart jeg skulle komme til at slås.

Lidt efter så vi nemlig en mand komme løbende ned ad gaden efterfulgt af 2 andre. Idet den første nåede os, meddelte han os i hast, at de to, som forfulgte ham, ville prygle ham, og han lovede os et halvt pund (engelsk mønt = 10 shillings. HK), hvis vi ville hjælpe ham. Det var vi straks rede til, og da de andre 2 nåede hen til os, sprang jeg frem foran dem, idet jeg råbte: ”Stop en kende og lad os tale om sagen!”

De var en del berusede og temmelig hidsige. ”Hvad kommer det dig ved?” råbte den største af dem. Det var en skotsmand, en stor svær fyr at se på. ”Vil I slås med nogen, kan I slås med os,” svarede jeg. ”Nu så kom an!”, råbte han, og et øjeblik efter var vi i gang med slagsmålet. Skotsmanden havde en underlig måde at angribe på. Han bøjede sig næsten ned til jorden og nærmede sig på den måde til mig. Jeg kunne have sparket ham op i ansigtet, men det ville jeg ikke. Han fik imidlertid ikke nogen fornøjelse af sin angrebsmåde, jeg greb ham nemlig i skuldrene, da han nåede mig og tvang ham med hele min vægt ned mod brostenene. Han havde imidlertid gode kræfter, og jeg ville have hele min fulde hyre med at holde ham nede. Han sparkede og sprællede af alle kræfter, og flere gange var han lige på nippet til at få mig væltet af sig, men jeg holdt ham dog, og omsider blev han klar over, at hans modstand ikke nyttede. Jeg fik nu tid til at se mig om efter nordmanden og den anden; nordmanden havde ikke kunnet klare sig alene, men den anden mand var så kommet ham til hjælp, og i forening havde de fået ham overmandet. Vi gik nu i gang med at underhandle om fredsforholdene, de skulle jo ikke sådan uden videre slippe fri, da det var dem, der havde begyndt slagsmålet. Omsider blev vi enige om, at de to skulle give en omgang aftensmad på det nærmeste spisestue med tilsvarende øl og whisky, og så skulle det hele være glemt. Det gik de ind på, og efter

at vi havde fået rejst os og ordnet lidt på vore klæder, begav vi os hen på det nærmeste værtshus. Efter at vi var kommet ind og havde sat os tilrette ved at bord, bestilte skotsmanden aftensmad til hele selskabet, vi var nu i alt 5 personer. Det var noget for nordmanden og mig. Vi spiste dobbelt så meget som de andre tre tilsammen, men til gengæld tog de så meget mere for sig af drikkevarerne. De blev stadig mere lystige og højrøstede, og til sidst endte det med, at vi blev vist ud af lokalet, idet værten truede os med politiet, hvis vi ikke forsvandt frivilligt. Efter at vi var kommet ud på gaden tog vi afsked med skotsmanden og hans kammerat, og vi skiltes nu som de bedste venner af verden. Efter at de var forsvundet, betalte vores mand os det halve pund, han havde lovet os, og da han skulle samme vej som os, fulgtes vi op ad gaden i retningen af vores kvarter. Han begyndte at spørge os ud, om hvad vi foretog os, og om vi havde arbejde for tiden. Vi fortalte ham, hvorledes sagerne stod, at vi ikke havde arbejdet i lang tid. Da han hørte det, spurgte han os om vi ikke havde lyst til at få et godt arbejde inde i landet med en god fortjeneste. Det var noget vi straks var med på, og det blev nu bestemt, at vi den følgende aften skulle indfinde os på et aftalt sted. Det skulle være i nærheden af byen mellem kl. 9 og 10. Vi syntes ganske vist, at det var noget mystisk, at det skulle være om aftenen, men vi tænkte ikke så nøje over det; vi var i godt humør ved udsigten til at få arbejde i stedet for at gå i byen og sulte. Da aftalen var gjort, bød han godnat og fortsatte sin vej op ad gaden, mens vi begav os hen til vort nattekvarter. Den aften faldt vi straks i søvn; vi plejede ellers at ligge vågen i lang tid inden søvnen meldte sig, velsagtens på grund af at sulten gnavede i vores tarme og ikke lod os i ro. Da vi vågnede næste dag, var det langt op ad formiddagen, men nu var det værste sket, nordmanden var blevet rigtig syg og kunne ikke forlade sit leje. Han havde en forfærdelig hovedpine, og desuden var han så svimmel, at han ikke kunne rejse sig. Det var en kedelig historie og ikke mindst, nu da vi lige havde fået arbejde. Jeg besluttede mig imidlertid til at vove mig ud fra vort opholdssted, skønt det var højlys dag. Jeg gik så ud i byen og købte en del proviant og desuden en flaske god vin, som jeg mente kunne være godt til nordmanden, og i besiddelse af det begav jeg mig tilbage igen og slap ubemærket ind i vores lejlighed igen. Nordmanden fik nu noget vin at drikke, og det lavede en del op i ham, men han kunne dog ikke spise noget den dag. Jeg spiste en god frokost og lagde mig til hvile igen, det var nu min mening at blive hos nordmanden til om aftenen, så ville jeg gå ud alene og høre, hvad for et slags arbejde, det var, som manden havde lovet os. Nordmanden holdt imidlertid på at jeg ikke skulle gå alene til det møde, som var aftalt imellem os og den ubekendte. Der kunne gerne være nogle rævestreger med i spillet, mente han. Men jeg mente, det havde ingen nød, jeg skulle nok klare den. Da klokken var 9 tog jeg afsked med ham og begav mig af sted. Jeg anede ikke, hvor lang tid der ville gå, inden jeg igen skulle mødes med ham, og hvor meget jeg skulle igennem inden den tid. Det var temmelig mørkt den aften, månen stod nemlig først op hen ad midnat, og himlen var overtrukket med skyer; ikke så meget som en stjerne var at se på hele himmelhvelvingen. Jeg følte mig dog lidt beklemt om hjertet, idet jeg vandrede af sted ud imod udkanten af byen. Bare dog nordmanden havde været med, tænkte jeg ved mig selv. Det var altid bedre at være to end én. Men der var jo intet at gøre ved det, og jeg forstærkede mine skridt for at nå hen til det aftalte sted til den fastsatte tid. Det var ved en omdrejning af vejen, hvor der stod nogle høje træer, at vi skulle træffe ham. Jeg havde nu lagt de sidste huse i byen bag mig og befandt mig alene på vejen, ikke et menneske var at se i nærheden. Snart efter nåede jeg stedet, men nu skete der noget, jeg ikke havde forudset. 4 mand sprang nemlig frem fra træerne ved siden af vejen. De kastede sig over mig, inden jeg fik tid at sætte mig til modværge, de kastede mig til jorden og stoppede munden på mig, så jeg ikke kunne få en lyd frem. Derpå stod de stille et øjeblik. De ventede naturligvis, at min kammerat også skulle komme til syne, men der ventede de forgæves. Nordmanden lå jo velforvaret derinde under bræddegulvet. Han tænkte nok ikke på, hvad der foregik derude på vejen i dette øjeblik. Da de så opdagede, at der ikke kom flere til syne, rejste de mig op og trak af sted med mig, det gik så hurtigt, som benene kunne bære mig, både over stok og sten og gennem busk og krat. De fulgte

hverken vej eller sti, men ind igennem skoven gik det, og de standsede ikke før hen ad morgenstunden. Da gjorde de holdt i et tæt buskads i nærheden af en bæk; de gjorde ild på og fremtog deres proviant, som bestod af kød og brød samt the. En af dem hentede vand i bækken, og så lavede de te over ilden i en blikdåse. Jeg fik også lov at tage del i måltidet. Det var ikke meningen, at jeg skulle hverken sulte eller tørste, kunne jeg forstå. Da vi nu havde spist blev teen taget af ilden og blandet med sukker og whisky og gik derpå rundt til selskabet. Jeg havde nu lejlighed til at betragte mændene lidt nærmere, og jeg så nu, at den ene var manden inde fra byen, som havde lovet os arbejde. Jeg var nu klar over, hvad det var for en slags arbejde, jeg skulle få. De var nemlig udsendinge fra en landbrugscamp, dvs. en slags farm eller landejendom, hvortil hører flere tusinder tdr. land, og hvor folkene bliver behandlet næsten som slaver. Man få meget arbejde og næsten ingen løn, og er man først kommet der, er det næsten umuligt at slippe derfra igen, sådan bliver der passet på en. De tre andre var stærke skæggede mænd, de var iført lange støvler, gule skindbukser, blå uldne skjorter og mørk lædertrøje. Desuden havde de et læderbælte om livet og dette havde de hver især en bred kniv og en revolver af svær kaliber. Der var ingen af dem, der talte til mig ud over det højst nødvendige, så jeg var overladt til mine egne betragtninger. Jeg havde allerede begyndt at spekulere på, hvorledes jeg skulle slippe fra dem igen, men jeg skønnede nok, at det ikke ville blive så let en sag, jeg så nok, at de stadig holdt øje med mine bevægelser.

Så snart teen var drukket blev sagerne pakket sammen, og nu gik det af sted igen, jeg havde ikke spor af anelse om i hvilken retning, vi gik. Vi gik nu hele dagen med undtagelse af et øjeblik hvil om middagen, mens vi fik en bid brød. Da det blev aften slog vi lejr igen, der blev tændt ild, og vi spiste vores aftensmad. Efter, at vi havde spist blev det aftalt imellem dem, at de skulle skiftes til at holde vagt to timer af gangen. Den, som holdt vagt, skulle så holde ilden ved lige og passe på mig. Jeg lagde mig ned til lige med de andre og lod, som om jeg sov, men det var kun på skrømt, jeg holdt stadig øje med vagten. Jeg håbede nemlig i mit stille sind på, at han skulle falde i søvn, og at jeg så kunne få lejlighed til at forsvinde. Den første vagt var imidlertid årvågen nok, han lukkede ikke øjnene et øjeblik. Da de to timer var gået kaldte han på den, som havde tørn næst efter og lagde sig derpå til at sove sammen med de andre.

Jeg opdagede snart, at den anden vagt ikke var nær så årvågen som den første. Da han havde siddet lidt, begyndte han at nikke med hovedet en gang imellem, han mandede sig dog op igen og kastede et blik hen på mig for at overtale sig om, at jeg sov. Jeg lå tilsyneladende i fast søvn, så han følte sig beroliget i den henseende, thi han satte sig ganske roligt til at blunde igen. Lidt efter begyndte han at snorke, og jeg var enig med mig selv om, at skulle jeg slippe derfra, så skulle det være nu. Jeg rejste mig først ganske langsomt op, så jeg kom til at sidde på knæene, der sad jeg lidt og betragtede dem, de sov alle fire deres rolige søvn. Hvad om jeg nu greb en af deres revolvere og skød dem ned som hunde, tænkte jeg ved mig selv, men jeg fandt det dog alt for voveligt, da de var fire, og jeg ville desuden heller ikke have nogens død på min samvittighed. Jeg begyndte nu i stedet for ganske langsomt at fjerne mig fra dem, idet jeg krøb på hænder og knæ og stadig holdt øje med dem, om nogen af dem skulle vågne. Det skete dog ikke, til alt held for mig! Endelig var jeg kommet så meget som et halvt hundrede meter fra dem, jeg kunne lige skimte dem gennem buskene, og nu rejste jeg mig op, og derpå løb jeg, som jeg aldrig før i mit liv havde løbet. Det var så mørkt, at jeg hvert øjeblik var lige ved at løbe mod træstammerne, af og til snublede jeg og faldt over trærødder og nedfaldne grene, men stadig vedblev jeg at løbe. Jeg tænkte bare på at komme så langt væk fra mændene som muligt. Jeg var ikke i tvivl om, at jeg ville blive forfulgt, så snart de vågnede og opdagede, at jeg var forsvundet. Til sidst, da jeg ikke kunne løbe mere, lagde jeg mig til hvile i et buskads, idet jeg inderligt håbede, at Gud ville lede mine forfølgere på vildspor, så de ikke skulle finde mig igen, jeg var nemlig så udmattet, så jeg hverken kunne gøre modstand eller løbe længere. Jeg faldt straks efter i søvn og vågnede ikke igen før langt hen på eftermiddagen. Klokkeren kunne vel være fire eller fem, efter hvad jeg kunne se på solen. Jeg følte en stærk trang til at få

noget at spise, og heldigvis havde jeg lidt mad i min lomme, det havde jeg taget med, da jeg gik ud for at træffe manden den skæbnesvangre aften. Jeg spiste halvdelen deraf og gemte resten til senere, thi hvem vidste, hvornår jeg fik lejlighed til at få noget igen. Det var nu min mening, at jeg ville tilbage til byen igen, men hvorledes skulle jeg finde vejen dertil. Ja, kunne jeg blot finde ud til havet, så skulle jeg nok komme til byen igen, det var jeg sikker på, det gjaldt derfor om at nå ud til havet. Jeg begyndte så at vandre af sted i den retning, jeg mente havet måtte være. Det var begyndelsen til den vandring, som skulle vare i samfulde fire måneder; fire måneder igennem Australiens urskove uden at se andet end træer og atter træer, ikke en vej eller en sti var der at finde. En gang imellem krøb jeg op i toppen af et træ for at se, om jeg dog ikke kunne øjne havet, men stadig så jeg det samme uendelige hav af trætoppe og intet andet. Der påkom mig en knugende ensomhedsfølelse, jeg anede ikke, hvorhen jeg skulle vende min fod, og ikke et menneske var at træffe. Mine forfølgere mærkede jeg intet til, som godt var. I førstningen var jeg bange for overfald af vilde dyr om natten, når jeg lå og sov, men denne frygt var så vidt ubegrundet, thi som jeg senere har hørt er Australien kun tyndt besat med vilde dyr, det eneste større dyr, som findes der, er den brune bjørn, og den bliver yderst sjældent farlig for mennesker. Min føde bestod af bær og frugter, som jeg fandt på træerne, men det var jo uvant føde for mig, jeg længtes forfærdelig efter et stykke brød, men ens mave kan jo godt vænne sig til meget, så da der var gået nogen tid kunne jeg så temmelig finde mig tilfreds med frugterne. Om natten lagde jeg mig gerne til hvile i det tætteste buskads, Vejret var godt, så det gik nogenlunde med at holde varmen, men jeg pintes stadig af tanken om, hvordan jeg skulle slippe ud af urskoven igen. Så var det en dag, det havde stormet i flere dage, men nu begyndte det at regne, og ikke nogen almindelig regn; den ligefrem øsede ned og pisket af stormen trængte den ind i hver en krog og hvert et tæt buskads. Jeg vandrede af sted med raske skridt for at holde varmen i mine gennemblødte klæder, men nu begyndte mørket at falde på, og når det var mørkt var det så godt som umuligt at færdes imellem træerne, man snublede hver øjeblik over trærødder eller nedfaldne grene. Det så ikke godt ud for mig den aften, ikke en tør plet at finde til at lægge mig til hvile på og ikke en tør trævl på kroppen. Mine sko var allerede slidt op, så jeg vandrede af sted på de bare fødder. Og så havde jeg dog alligevel held med mig den aften, thi som jeg gik og tænkte på, hvorledes jeg skulle finde et sted at ligge om natten, kom jeg forbi et mægtigt træ, som stormen havde væltet for længe siden. Jeg standsede, idet jeg tænkte, at jeg måske kunne sidde i læ inde under stammen, men så opdagede jeg til min glæde at stammen var hul, og nede ved roden var der en åbning ind til det indre af træet. Jeg undersøgte denne åbning og så nu, at det indre af træet var så trøsket, at det med lethed lod sig skrabe løs. Det varede ikke længe, førend jeg havde lavet hullet så stort, at jeg kunne krybe derigennem, og jeg så nu, at der var ganske tørt inde i træet. Jeg fik snart lavet så meget plads, at jeg kunne ligge derinde, og jeg fik nu mine få tændstikker, som jeg havde tilbage, frem og prøvede at tænde en ild lige inden for åbningen. Det gik ganske godt, røgen trak ud igennem hullet, så der blev en behagelig varme derinde i træet. Men jeg måtte dog ud og samle nogle visne grene til at lægge på ilden, da den ellers brændte alt for hurtigt ud. Jeg afførte mig noget af mit tøj og lagde det til tørre ved ilden. Det var en behagelig forskel; udenfor rasede stormen og regnen og mørkt var der som i en grav, og herinde lå jeg nu i den dejligste varme. Bare jeg havde haft noget at spise, så havde jeg haft det rigtig rart, syntes jeg. Men jeg lå og strakte mig i det bløde smuld af det gamle træ, gled mine tanker tilbage til den tid, før jeg kom ud at sejle og til alle mine venner og bekendte derhjemme i Danmark. Nu lå de uden tvivl alle i den bedste søvn i deres gode senge; ingen af dem tænkte på, at jeg færdedes her, dybt inde i Australiens urskove ganske alene uden at vide, hvor jeg skulle vende min fod hen for at komme ud af vildnisset igen. Og dog ville jeg ikke bytte med nogen af dem, ikke for alt i verden. Jeg huskede godt, hvordan jeg længtes, mens jeg var dreng og tjente på gårdene og vogtede kørne og fårene. Altid, så længe jeg kunne huske, havde jeg længtes efter at komme til søs; sådan at fare omkring i verden fra det ene land til det andet. Det havde altid været mine ønskers mål, ja, og så at

tjene penge, rigtig mange penge og så efter en del års forløb at komme hjem, fin i tøjet og med en velspækket tegnebog i brystlommen. Tænk hvor folk ville se på mig, de kunne naturligvis ikke kende mig, når jeg en skønne dag steg ud af toget ved den lille station. Hvem kunne så også tænke, at den fine herre var den fattige skomagere søn der fra byen? Og så når jeg kom hjem kunne jeg tage et par hundredekronesedler ud af tegnebogen og sige:” Vær så god far her er lidt til hjælp til udkommet!” Da ville der blive glæde i det fattige hjem, de havde jo altid haft det så småt de gamle derhjemme.

Og så da jeg drog af sted med alle de lyse drømme og forhåbninger, det var om efteråret, en meget dårlig tid at søge hyre på, for en som ikke har sejlet før. Jeg var seksten år den gang. Nu var jeg enogtyve, så det var lige fem år siden. Jeg fik da heller ikke nogen hyre dette efterår, jeg rejste til Ålborg, men der var ikke nogen hyre at opdrive for mig på denne årstid. Da jeg havde været der nogle dage fik jeg plads på en herregård, en mils vej fra byen, som malkerøgter. Det var en stor gård. Vi var 6 røgttere foruden fodermesteren, og vi skulle passe hver halvtredsindstyve kreaturer, samt malke 20 køer to gange dagligt. Det gik også ganske godt en fjortens dages tid, men så blev manden syg, som passede kalvene, og så forlangte fodermesteren, at jeg skulle hjælpe til med at passe dem foruden mit arbejde, som jeg havde i forvejen. Det blev mig nu for meget, jeg gik så til inspektøren og spurgte, om jeg kunne blive fri for at passe kalvene, men det hjalp ikke noget. Han sagde, at hvad fodermesteren forlangte af mig, det skulle jeg gøre. Så blev jeg gal i hovedet og besluttede, at det nu skulle have en ende. Den næste dags aften, efter at vi havde spist vores aftensmad, som bestod af mælk og grød, samt et stykke smørrebrød og så tørt brød for resten, pakkede jeg så mine sager sammen. Mens jeg var i færd dermed, hørte jeg ganske tydeligt én komme gående udenfor min dør, og lidt efter bankede det på. Jeg fik i en fart mit tøj af vejen, hvorpå jeg gik hen og lukkede op, men der var ingen at se hverken uden for døren eller længere borte, og det står endnu for mig som en gåde, hvad det kunne have været. Jeg fortsatte nu med at pakke mit tøj, og da jeg var færdig, forlod jeg gården. Den nat sov jeg i en høstak lidt udenfor Ålborg by. Jeg skulle jo spare på skillingerne, jeg havde ikke så mange af dem. Det var en kold en, sidst i november måned, det var en stor høstak, og den var så fast, at jeg næsten ikke kunne bore mig ind i den. Jeg frøs da også som en hun. Af og til var jeg oppe og springe lidt frem og tilbage for at få varme i kroppen. Dagen efter løste jeg billet til Århus, nu skulle det prøves der. Det tog omtrent resten af mine penge, men jeg stolede på min lykke, jeg kunne da altid få en plads igen, lige så god som den jeg havde på herregården. Da vi nåede Århus var det mørk aften. Jeg var dygtig sulten, jeg havde ikke spist noget siden om morgenen. Jeg begav mig derfor op i byen, hvor jeg købte mig noget brød og pølse, og forsynet med det vendte jeg tilbage til banegården igen. Det var nemlig min agt, at jeg ville overnatte i en af de derværende personvogne. Jeg slap også ubemærket ind i en af dem, og efter at jeg havde spist mit brød og pølse, svøbte jeg mig ind i mit gamle tøj og lagde mig til at sove på en af bænkerne. Jeg ved ikke hvor længe jeg havde sovet, da jeg pludselig vågnede ved at jeg fik et voldsomt stød, jeg var lige på nippet til at rulle ned af bænken, hvorpå jeg lå, og dernæst mærkede jeg, at vognen blev sat i bevægelse. Jeg kom i en fart på benene og fik mit tøj pakket ned i vadsækken. Jeg skulle lige til at åbne døren og springe ud til den modsatte side af den, som vendte ind mod banegården, men så standsede vognene pludselig igen, men det var dog kun et øjeblik, så gik det igen tilbage ind på et andet spor. Jeg betænkte mig nu ikke længere men åbnede døren og sprang ud. Det var temmelig mørkt, så jeg slap derfra uden at blive bemærket. Jeg gik så og traskede omkring uden for byen resten af natten ærgerlig over, at jeg ikke kunne få lov at ligge i ro i vognen, jeg lå nemlig ganske godt der i stedet for at gå herude, det var nemlig både mørkt og koldt.

Den næste dag gik jeg ind til en fæstemand, og jeg fik også plads med det samme, det var på en større bondegård, halvanden mil nord for Århus. Jeg skulle også være malkerøgter der, det var alligevel bedre end på herregården, skønt det var nu ikke et af de allerbedste steder. Det var især

knap med føden. Om morgenen fik vi kun et halvt stykke smørebød, et halvt stykke tørt brød og så dertil kogt mælk, så det var jo en tynd frokost at gå på fra kl. 7 om morgenen og til middag. Men tiden gik da, vi fik en hård vinter dette år, men det gjorde jo ikke mig noget, jeg gik inde i den varme kostald det meste af tiden. Da det blev jul fik jeg sendt en hvedekage fra dem derhjemme, og aldrig har noget smagt mig så godt som den. Jeg tog mig gerne et stykke af den hver aften, når jeg kom ud i kamret og skulle i seng. Så jeg havde glæde af den i lang tid. Jeg længtes dog stadig efter at det skulle blive forår, så jeg kunne komme af sted ud på søen. Kunne jeg komme der, så troede jeg mit livs lykke var gjort. Jeg var ganske vist fæstet for hele året, men det tog jeg ikke så nøje. Da vi kom midt i marts måned, tænkte jeg ved mig selv, at nu var det vist på tide at komme af sted, men jeg havde gjort klogere i at blive en måned længere. Jeg gik en aften ind til manden og fortalte ham, at jeg trængte hårdt til et sæt tøj, hvad jeg nu også gjorde, og om det ikke var muligt, at jeg kunne få så mange penge, så jeg kunne få mig et sæt. Jo, det var der egentlig ikke noget i vejen for, han lod mig få fyrretyve kroner, og så fik jeg lov til at rejse til Århus dagen efter. Jeg havde nu allerede min plan færdig, jeg var bestemt på ikke at vente til dagen efter, men derimod rejse den samme nat og så tage mit tøj med for ikke at vende tilbage igen. Det var jo i grunden en skam, nu havde han ladet mig få pengene i god tro, og så ville jeg narre ham på den måde. Men jeg gjorde mig ikke mange skrupler over det, bare jeg kunne komme af sted, så syntes jeg lykken stod mig åben. Det er forbavsende, hvordan sådan en idé kan tage en fangen; når først man har fået den i hovedet, så sætter man alle hensyn til side blot for at nå sit mål. Det var d. 17. marts, jeg husker det så tydeligt, som om det var for ganske få dage siden. Kl. var ét om natten, da jeg sagde farvel til gården, jeg gik igennem kostalden endnu en gang, der var behagelig varme derinde. Køerne lå velbehagelige i deres båse, nogle sov, andre tyggede på de sidste rester af deres aftenfoder, en enkelt raslede lidt med bindslet. Der kom alligevel en vemodig stemning over mig, idet jeg stod der, jeg vidste jo, hvordan jeg havde det om jeg blev, men hvordan jeg fik det, når jeg drog af sted, det var jo skjult. Men nu var jeg inde på, at det skulle være, og jeg listede mig så af sted. Jeg gik rask af sted for at holde varmen Sne lå der hist og her i grøfterne, og vejen var overordentlig sølet, så det var just ikke nogen behagelig spadseretur. Jeg kom til Århus længe før det blev lyst, og det var der just ikke megen fornøjelse ved. Da det blev op ad dagen fik jeg mig et logi, og så gik jeg hen på forhyringskontoret for at prøve lykken. Men det blev en smal lykke. Hyre fik jeg ikke nogen af før midt i april måned. Og da der var gået otte dage ejede jeg ikke en skilling. Jeg traf straks en kammerat, som også gik og søgte hyre, men det var en dårlig kammerat, han hjalp mig trolig med at bruge mine penge, nogle lånte han, og jeg fik dem aldrig igen. Tøj havde han næsten ikke på kroppen, så han fik en af mine skjorter, men det værste var, at han var fyldt med utøj. Han stjal sig op på mit værelse om aftenen, så vi boede to der om natten, men betalte kun for én. Da så min penge slap op blev jeg jo sat på gaden. Så lå vi i skure om natten, hvor vi kunne. En gang gik jeg en tur ud på landet, jeg kom i nærheden af en bondegård og besluttede at overnatte i kostalden der. Jeg kom også derind, der var dejlig varmt, og der var en tom bås med noget halm, og der fandt jeg mig et godt leje. Da jeg havde ligget en halv times tid, hørte jeg, at der kom nogen gående hen mod kostalden, det var pigerne, som kom for at malke. Jeg besluttede at blive liggende, når jeg lå ganske stille, kunne jeg nok undgå at blive opdaget. Men det varede dog ikke længe, før den ene af pigerne fik øje på mig Hun gav et skrig fra sig og løb ud af døren; lidt efter kom hun igen og havde manden med, som ejede gården. ”Hvad er du for en svend, og hvordan kan det være, at du ligger her?” spurgte han. Jeg svarede, at jeg var sømand, og at jeg havde ingen hyre og ingen penge, og så havde jeg søgt ly her for natten. Det var en god mand, han tog mig med ind, hvor jeg fik noget at spise og fik lov at blive der om natten. Om morgenen fik jeg davre sammen med de andre, og så gav manden mig en krone, da jeg bød farvel. Det var længe siden jeg havde været så godt fornøjet, som jeg den morgen, da jeg gik ad Århus til igen. Nogle dage efter var der endelig en hyre til mig, det var om bord på en svensk galease som

kok, og der var en skipper og en styrmand foruden mig. Vi skulle til Halmstad i Sverrig efter brædder, og dagen efter, jeg var kommet om bord, stod vi ud af havnen. Men det var ikke så morsomt, som jeg havde forestillet mig i mine drømme. Jeg fik lært at tage imod de værste skældsord og prygl uden at kny. De to, skipper og styrmand, holdt trolig sammen om at pine og plage den stakkels kok. En dag jeg var rigtig søsyg, blev jeg sendt til vejrs for at gøre et topsejl fast. Jeg sad deroppe og brækkede mig ned på dækket, hvor skipperen stod og svor og bandede på, at nu kunne jeg vente, til jeg kom ned, så skulle han varme mine rygstykker. Jeg havde ikke megen lyst til at blive siddende deroppe til evig tid, så omsider måtte jeg jo ned. Med det samme jeg kom ned ville skipper gribe mig, men jeg nu kommet i tanker om, at jeg ville ikke godvilligt tage mod prygl denne gang. Jeg satte mig til modværge, og havde også held til at stikke ham en i skallen, jeg var jo stor og stærk af min alder, og jeg opdagede nu, at jeg nok kunne tumle ham. Men nu kom styrmanden ham til hjælp. Han listede sig ind bag på mig og huggede mig et mergelspir en hel tomme ned i nakken. Jeg faldt besvimet om på dækket, hvor jeg fik lov at ligge, indtil jeg kom til mig selv igen Dette sår i nakken var mig til stor gene i lange tider. Jeg blev helt stiv og opsvulmet i nakken. Men med hjælp fra varme omslag forhindrede jeg dog, at det gik betændelse i såret. Vi gjorde flere rejser mellem Halmstad og Krik ved Vestervig. Jeg fik kun 15 kr. om måneden, det var jo ikke nogen stor løn. Men så skete der noget, som gjorde en ende på min forbliven om bord på svenskeren. Det var en dag, vi var lige kommet ind til Halmstad, og jeg var blevet færdig med at fortøje, jeg skulle til at gøre ild på i kabyssen. Da jeg ikke kunne få det til at brænde, tog jeg og hældte lidt petroleum på, hvilket var mig strengt forbudt. Jeg lå på knæ og pustede på ilden, og jeg mærkede ikke at styrmanden kom bag på mig, før end jeg fik et slag over benene. Han havde opdaget, at jeg brugte petroleum til ilden og han havde grebet et stort stykke brænde, hvormed han slog mig. Jeg sprang op og var rasende af smerte, og før end han fik tid til at værgе sig, slog jeg ham ned med en knyttet hånd i ansigtet, så næsen blev slået fuldstændig skæv. Han gav et brøl fra sig, hvilket blev hørt af skipperen, og han kom straks løbende for at komme styrmanden til hjælp. Men før han nåede derhen var jeg med et spring inde på kajen, og der turde de ikke forfølge mig. Jeg gik nu op til den danske konsul og fortalte ham, hvorledes jeg var blevet behandlet af de to svenskere. Han skrev nu en seddel, som jeg fik med mig ned til skipperen, og hvorpå der stod, at han havde afmønstret mig straks. Da jeg kom ned til skibet igen, havde de smidt alt mit tøj ind på kajen. De var nok klar over, at de ikke fik mig om bord mere. Jeg blev så afmønstret, og da jeg havde fået nok af at sejle med svenskere, rejste jeg til Svendborg på Fyn. Jeg var også heldig der og fik hyre med det samme med en 3 mastet skonnert "Hermod" af Marstal som kok til 18 kr. om

måned.

Vi skulle til

Holme-strand i Norge efter props. Det var noget helt andet end at sejle med svenske-ren, det var flinke folk, især skipperen. Styrmanden var ganske vist noget brutal, men det tog jeg mig ikke så nær, jeg var jo ikke så godt vant i den retning. Da vi kom op i Kattegat ud for Århus begyndte det at blæse temmelig stærkt, jeg begyndte igen at føle søsygens kvaler. Det blæste mere og mere, og da vi kom ud for Skagens Bugt havde vi en rigtig vestenstorm. Skipperen turde ikke gå Skagen ud men besluttede at ankre op i Skagenbugten. Der lå mange skibe i læ for stormen, både damp og sejlskibe. Vi lå der i to dage, så lagde stormen sig lidt, og vi fik ordre til at lette anker. Det blev et strengt arbejde med at hive ankeret op. Vi havde begge ankrene ude og mange favne kæde. Så snart vi havde ankrene oppe blev vi ordrede til sejlene og det skulle gå i en fart. Skipper stod så selv til rors, mens dette stod på. Vi stod Skagen ud, der gik høj sø, da vi kom ud, hvor der ikke var læ af landet. De første to dage derefter gik det godt, men så rejste vinden sig igen, den gik om i nordvest, og det blæste mere og mere op.

Vi måtte så i gang med at bjærge sejl. Først tog vi bramsejlet og jageren, dernæst mellemstagesejlet og gaffeltopsejlene. Men det blev værre og værre med stormen, så vi måtte have flere sejl bjerget endnu. Turen kom nu til klyveren og bredfokken, og dernæst måtte vi rebe bomsejlene. Vi var bange for, at vi skulle komme til at ligge undredrejet og drive ned mod svenskekysten, der gik nu en svær så og skibet duvede voldsomt. Det var nu min tur til at stå til rors. Jeg var noget beklemmt om hjertet, det var første gang, jeg skulle stå til rors i en rigtig storm. Det var heller ikke morsomt at styre i dette vejr, sommetider løb kompasset helt rundt, når vi fik en rigtig overhaling. Vi fik dog ikke så meget vand over, da vi var ballastet. I atten timer rasede stormen og i den tid var ingen af os til køjs, den sidste tid havde vi kun undermærsejl og to-rebet storsejl på, men vi slap dog for at ligge underdrejet. Vi drev dog et godt stykke ud af kursen, langt østerpå, så var stormen blevet ved ret længe, var vi uden tvivl strandet på svenskekysten.

Dagen efter fik vi lods om bord, da skipperen ikke selv turde føre skibet ind i Kristianiafjorden (Oslofjorden.HK) på grund af de mange skær og holme som findes der. Når man kommer op i det nordlige Skagerak, ser man de norske lods både i stort antal ligge og krydse omkring, de ligger derude og sejler frem og tilbage både dag og nat, både vinter og sommer, og når et fartøj ønsker lodshjælp, hejser det lodsflaget, og straks lægger en af bådene til, og lodsens kommer om bord. Da vi kom et stykke op ad fjorden fik vi modvind, og da der kun er lidt plads i den undertiden smalle fjord til at krydse op i, besluttede skipperen at tage slæbedamper det sidste stykke vej. Skipperen blev

enig om 60 kr. for den tur og nu gik det rask af sted, det varede ikke længe før vi lå til ankers i fjorden udenfor Holmestrand og begyndte at losse ballast ud. Ballasten bestod af fint hvidt sand, som vi havde fået ind i Svendborg, men vi havde kun arbejdet en halv times tid, så kom der bud fra byen om, at de kunne forlange at få sandet losset ved kajen. Der findes nemlig ikke ret meget sand i Norge, så de havde god brug for det. Vi måtte så forhale ind til kajen og losse der, hvorfra det blev kørt bort i små vogne. Dagen efter begyndt vi at laste props, og der kom vi alle sammen i arbejde, om det så var kokken, måtte han arbejde med, jeg var kun lige fri, mens jeg lavede maden. Props består af slanke granstammer, der er savet i 1½, 2 og 3 alen stykker. Det var et temmelig strengt arbejde, man fik især ondt i armene af det. Det varede 14 dage med at blive lastet, men så var også både lasten fuld og dækket 2½ alen op. Det var ikke så morsomt at færdes på skibet nu. Man skulle gå oven på de runde granstammer, men også det kunne man jo vænne sig til. Dagen efter vi var færdige med at laste, blev vi slæbt ud på redan af slæbedamperen, og så blev sejlene sat, og turen gik nu igen ned ad fjorden og vestpå efter England til. Vi skulle til South Alloa med propsen, en plads ovre på Leithfjorden.

Det blev en hård rejse over Nordsøen, jeg var syg næsten i otte dage i et træk. Jeg var så dårlig, så jeg hverken kunne spise eller drikke, men alligevel måtte jeg gøre mit arbejde. Det var også den sidste rejse, hvor jeg var søsyg, siden mærkede jeg ikke noget til det. Da vi var udlossede i Alloa, blev vi lastet med kul, og så skulle vi til St. John på New Foundland. Jeg var ikke så glad for den tur på Atlanterhavet, jeg havde jo ikke før været ud på så lang en tur. Jeg fik mig et sæt olietøj og søstøvler i England, vi ville jo få noget mere vand over, nu var kullastet.

Det blev også en hård rejse, vi havde modvind de første nitten dage på turen. Vi lå og krydsede i tre dage frem og tilbage mellem Orkneyøerne og Shetlandsøerne. Vi kom ingen vegne på grund af den stærke storm. Vi så det samme klippefulde land, hver gang vi kom på dækket efter frivagt om dagen, og de samme fyr om natten. Men da de tre dage var gået, løjede vinden så meget af, at vi kunne gå fremefter igen, og vi stod ud i Atlanterhavet. En dag da jeg og matrosen kom på dækket, det var til middag, var det stille, men skibet slingrede voldsomt på grund af den svære dønning som gik, og sejlene slog frem og tilbage, frem og tilbage, så det raslede i hele skibet, og man knapt kunne høre, hvad man selv sagde for spektaklet, de lavede. Skipperen var i færd med at pilke torsk, det var på halvfjerdsindstyre favne vand og pilken skulle helt ned til bunden for at hugge torsken, der lå en 7-8 store havtorsk på dækket, som han havde fanget, de var velkomne, det var jo en afveksling til kosten, der var allerede kogt én til middagsmad og vi levede højt på fersk torsk i nogle dage. Resten blev så saltet til senere brug.

Det gik nu støt fremad mod nordvest en tid, vi havde stadig modvind, så vi måtte hele tiden styre bidevind. Vi vendte hver aften ved vagtskiftningen kl. 8., så det var nogle store slag vi slog, vi kom længere og længere nord på, vi var kun 40 mil fra Grønlands sydspids. Dagene var lange, solen gik først ned kl. 11 og stod op igen ved 2 tiden, men alligevel var det koldt. Vi så ikke et fartøj i 3 uger, det var fordi vi var kommet så langt mod nord. Da de nitten dage var gået, slog vinden pludselig om til øst og det blev hård kuling, men nu havde vi jo vinden agterind, og vi løb en god fart. I tre dage havde vi den vind og i den tid løb vi 300 danske mil, så det hjalp os et godt stykke fremad. Der er 700 danske mil fra England til New Foundland, men det blev jo meget længere, fordi vi måtte krydse frem og tilbage det meste af vejen. Så var det en aften, jeg og matrosen lige var gået til køjs, letmatrosen stod til rors og jungmanden skulle holde udvig, men han var gået ind i kabyssen og sad og stoppede strømper, så på én gang hørte vi rorsmanden råbe ned i kahytten til skipperen, at der lå et isbjerg forude. Skipperen kom straks farende op ad trappen og forud. Jung manden tumlede ud fra kabyssen og fik huden skældt dygtig fuld, fordi han ikke var på sin post, letmatrosen lagde roret om, så skibet luvede op i vinden, matrosen og jeg tørnede ud af køjerne for at se isbjerget, det var det første vi så på rejsen, men det blev ikke det sidste. Det lå og vuggede i vandet en halv snes favne forude, det var ikke mere end 10-12 fod over vandet og lignede tre små høje, der hængte

sammen under vandet. Det var så glat som et æg, der er pillet, hvilket kom af, at søerne hele tiden skyllede over det. Vi slap med skrækken, men havde ikke rorsmanden opdaget det, var vi løbet lige på det, og da vi var kullastet var vi uden tvivl sunket lige med det samme. Vi havde vand på dækket hele tiden på den rejse og måtte stadig gå med olietøj og søstøvler på.. En aften var det et forfærdeligt vejr, vi var lige gået til køjs kl. 8, det havde blæst hårdt hele dagen, men ud på aftenen blev det værre. Søerne skyllede ustandseligt ind over skibet, og vandet slog imod ruffet hvert øjeblik, så det var ikke let at falde i søvn. Jeg måtte skifte min hovedpude om i den anden ende af køjen, da jeg ellers kom til at ligge med hovedet nedad på grund af, at skonnerten lå så meget på siden. Lige som jeg var ved at falde i søvn, blev der en trampen på dækket lige uden for ruffet, og lidt efter blev jeg klar over, hvad det havde at betyde, jeg hørte kæderne rasle og vidste nu, at de var i færd med fire overmærsråen ned, for at gøre sejlet fast, så vidste jeg, at det var hårdt vejr. Jeg lå og ventede på, at vi skulle bliver purret ud for at hjælpe til, men det skete dog ikke Vi plejede eller at skulle være 4 mand om at gøre det sejl fast. Det var ikke hyggeligt at komme på dækket den nat, men da kl. var 12 måtte vi jo ud, da kunne jeg ikke lade være at tænke på mine bekendte derhjemme. Nu kunne de ligge og sover trygt i deres senge, mens jeg måtte arbejde for livet i storm og uvejr. Dagen efter fik vi mange isbjerge i sigte, de var stor og smukke at se på, de lignede hele eventyrslotte på afstand, men nu blev det så koldt, så vi måtte stå med to par vanter på ved roret, og så kneb det endda med at holde hænderne varme. Vores tobak slap op nu. Vi havde været i søen i 25 dage, men så hittede vi på at tørre den brugte te i ovnen, så gik det storartet med at bruge det som tobak; værre var det med skråtobakken, men jeg huggede lidt henne agter hos styrmanden og skipperen. Jeg havde jo som kok adgang til kahytten, og så delte vi det mellem os. Det var en stor da, da en mand gik til vejrs og meldte, at der var land i sigte. Når man har været på søen en måneds tid længes man alligevel efter at komme i havn. Vi var kommet lidt for nordlig men dog ikke mere, end at vi dagen efter fik New Foundlands bjergfulde kyst i sigte. Vi kom dog ikke ind den dag, men dagen efter stod vi ind gennem det smalle indløb til St. John. Det er en god havn som ligger indesluttet af høje bjerge på de tre sider. Da vi ikke kunne komme til at losse straks ankrede vi ude op på reden. Jollen blev nu sat i vandet og en mand roede ind med skipperen. Han skulle telegrafere til rederen, at han var vel ankommet til bestemmelsesstedet. Vi havde været 28 dage om turen. Nogle dage efter kom en anden Marstalskonnert ind. Den havde været 45 dage om den samme rejse, men den havde også været i hårdere vejr end os. Han havde mistet fortoppen og bramsejlsråen. Efter at vi havde fået sejlene gjort fast, gik vi i gang med at vaske os, vi var så sorte i ansigtet som en morian (neger HK), der sad et tykt lag salt i ansigtet på os, man får sig nemlig ikke vasket ret mange gange, mens man er i søen, man har ikke lyst til at vaske sig, og man skal jo også spare på det ferske vand. Vi var også dygtig langhårede, så det var et kønt sjak. Da skipperen igen kom om bord, fik vi penge og efter at vi havde skaffet, gik vi alle i land. Først gik turen til en barber, hvor vi alle blev klippet, og dernæst skulle vi have noget at drikke. Det er noget dårligt øl, man får derovre, man kan ikke engang blive fuld deraf, og det var jo det vi skulle være, nu vi ikke havde fået spiritus en hel måned. Vi traf sammen med 10 andre danskere fra skibe, der lå der, og så gik vi fra den ene ølstue til den anden. Vi købte fire flasker whisky, som vi drak ude på gaden, og det satte humøret op, så nu gik det under skrig og skrål rundt i byen. Omsider var der to policemænd, der ville have os til at være rolige, men hvad hjalp det, vi råbte og sang endnu højere. De ville så anholde et par stykker af selskabet, men det gjorde kun ondt værre. Vi faldt nu over politibetjentene, rev den ene omkuld og lod det regne ned over dem med slag og spark. Da vi havde udført den bedrift pilede vi af sted ned mod havnen, hvor vi sprang i jollen og roede ud mod skibet. Vi hørte politibetjentene støde i fløjten for at tilkalde kammeraterne, men de nåede ikke at få fat på os. Dagen efter kom der ganske vist to om bord hos os for at forhøre, om vi havde været med, men vi nægtede at have været i land. Det var nemlig så mørkt, da vi roede ud, så de ikke kunne se, hvilket skib vi roede ud til. Omsider gik de igen og måtte lade sig nøje med den besked. Men siden kunne vi holde os i skindet,

når vi var i land; vi havde dog ikke lyst til at gøre bekendtskab med arresten der længere oppe i byen, måske for længere tid. Da vi havde ligget på reden i en uges tid fik vi ordre på at losse kullene over i en sælfanger, et vældigt stort fartøj. Der lå tre af dem, de går på sælfangst om vinteren, bemandede med ca. 300 mand på hvert. Når de så kommer til en isflage, hvorpå der ligger sæler, måske i hundredvis, så går mændene ud på isen bevæbnet med bøsser og knipler, og så myrder de løs, så mange, de kan overkomme. Sæler bevæger sig kun langsomt på isen, så det varer en tid, før de kan komme i sikkerhed i vandet. Skipperen ville nu have et par mand fra land til at gå i lasten, men han kunne ingen få uden han tog fuld besætning fra land. Det ville han ikke, han ville spare pengene, og så kom vi selv til at gøre alt arbejdet. Letmatrosen og jeg kom til spillet, og jungmanden og matrosen kom i lasten. Det var en varm hyre at stå på dækket ved spillet fra morgen til aften, solen brændte, så dækket var så varmt, at vi knapt kunne stå på det med bare fødder, og ikke en vind kunne der komme derind på grund af de høje bjerge, som havnen var omgivet af. Sveden haglede ned af os, skønt vi kun var iført skjorte og bukser. Det varede ca. 14 dage at losse kullene, og i den tid lavede skipper slev maden undtagen om søndagen, da fik jeg lov at træde til; det var godt arbejde jeg havde at udføre til 18 kr. om måneden, men jeg kunne ikke få hyren sat op, før vi kom i dansk havn igen.

Jeg spekulerede også på at rømme fra det hele; i den anledning gik jeg mig en tur i landet en søndag for at udspejle terrænet, men der var ikke megen chance for at få arbejde der. Jeg gik en hel dansk mil ind i landet og havde ventet at træffe nogle større farme, hvor jeg måske kunne få beskæftigelse, men jeg så kun ganske små ejendomme i lighed med husmandsstederne derhjemme. Uden for et af dem stod en mand, som hilste goddag, da jeg gik forbi. Jeg standsede og gav mig i snak med ham, det kneb lidt med sproget, men det gik dog så nogenlunde. Jeg spurgte ham, om der var noget arbejde at få der på egnen, og han fortalte da, at der var en jernmine et stykke derfra, der kunne man for det meste få arbejde, men det var hårdt arbejde, sagde han, og det var jeg ikke så glad for, da jeg jo kun var 17 år.

Da vi havde snakket lidt, bød han mig med indenfor, og der hilste jeg på hans datter, som styrede huset for ham. Han havde fire køer og en stor flok høns, det kunne de leve af, men han fik også mælken godt betalt inde i byen, og alle æggene kunne han sælge til hjemmebrug i byen; de bliver ikke eksporteret som derhjemme. Jeg blev nu beværtet med kaffe og franskbrød, rugbrød kender de ikke herovre, men kun franskbrød som de kalder louf. Jeg sad og talte med dem en times tid, jeg syntes overordentlig godt om datteren og ville gerne i snak med hende, men hun var meget tilbageholdende, så det var lidt jeg fik talt med hende. De indbød mig dog til at besøge dem igen, så snart jeg havde fri, og det lovede jeg. Det var bare kedeligt, at jeg aldrig kunne få fri en hel dag, men kun om eftermiddagen. Manden var nemlig en ivrig jæger, og han havde lovet mig, at jeg kunne komme med ham på jagt næste gang, jeg kom. Der var en skov i nærheden, hvor der var masser af vildt, om det så var ulve fandtes de der, men det var ikke let at komme på skudhold af dem på denne årstid, sagde han. Det var hen ad aften, da jeg bød farvel og satte kursen efter havnen igen; jeg nåede lige at komme om bord og få lavet te til aftensmaden. De andre gik så i land, men jeg gik til køjs, jeg var træt af den lange spadseretur. Det traf sig nu så uheldigt, at vi blev udlossede om fredagen derefter, og om lørdagen stod vi til søs igen, så jeg fik ikke besøgt folkene mere derinde på landet og har aldrig set dem siden. Vi skulle nu til en anden plads som kaldes Harbour Grace, der var to dages sejlads dertil, der skulle vi laste sælolie i tønder. Der lå en engelsk 3-mastet skonnert der, som var klar til at sejle, men dagen før de skulle gå, rømte der to tyske matroser derfra, og så var han nødt til at blive liggende foreløbig. Så var der en dag, da jungmanden og jeg var i land, så traf vi den engelske skipper der. Vi gav os i snak med ham og fik at vide, at han skulle ned på Middelhavet med klipfisk. Vi spurgte ham, om han ville hyre os i stedet for de to tyske matroser, der rømte. Det ville han godt, og det blev så bestemt, at der skulle komme en jolle på siden af os den næste nat. Så skulle vi smide vores tøj derned og så stikke af fra Marstalleren. Men

så skete det den næste dag, at politiet kom med de to tyske matroser, de havde hugget dem omme i St. John og så måtte de vær så god gå om bord i engelskmanden igen, så der blev ikke noget af vores rømning denne gang. Jeg bestemte mig til, at jeg ville rømme den sidste nat, vi lå der. Jeg ville så søge arbejde i jernminen. Jeg havde solgt mit ur til en af havnearbejderne, så jeg havde lidt penge i behold. Da vi var færdige med at laste, forhalede vi os ud på redan, der skulle vi så ligge den sidste nat, for at være klar til at sejle næste morgen. Jeg havde nu bestemt mig til at tage jollen, når det blev nat og ro ind i land og så løbe min vej ind i skoven og lade jollen blive liggende. Men det skulle nu ikke gå sådan, vi fik nemlig en så forrygende storm den nat, så det blev umuligt at gå i land med jollen, så nu var sidste chance for at rømme også gået i vasken. Måske var det et held for mig, thi hvem ved hvorledes det ellers var gået mig. Vi lettede nu anker og stod ud mod det store Atlanterhav. Det var med blandede følelser, jeg sagde farvel til det sidste glimt af Amerikas kyst; jeg ville gerne være blevet derovre, men på den anden side så vidste jeg jo, hvordan jeg havde det her om bord, men hvordan jeg fik det, hvis jeg var rømt, det fik jeg jo aldrig at vide. Vi fik en behagelig rejse tilbage til England, vi skulle til Glasgow med olien. Vi så ingen isbjerge og vejret var mere mildt end da vi gik derover. En dag, det var fint vejr, lød råbet ”springere”(delfiner. HK) fra rorsmanden. Skipperen kom farende op af kahytten i de bare underbukser og harpunen i hånden. Det lykkedes ham også at harpunere en af dem, og den blev nu slæbt gennem vandet med samme fart som skibet. Men så lod rorsmanden skibet løbe op i vinden, så farten gik af det, og vi fik så en ende slået om halen på dyret og fik den hevet op på dækket. Springerne vil gerne løbe i skummet foran boven på skibet, så de er ikke vanskelige at harpunere. Jeg fik nu travlt med at partere den og skære spækket, som sidder udvendigt, af den. Det smider vi overbord. Men derinde under er der dejligt fast kød, som er udmærket til bankebøf. Vi tog tre igen nogle dage senere, men så ville vi ikke have flere, da vi ikke kunne få dem spist. Vi fik bankebøf 3 gange om dagen på næsten hele rejsen, men til sidst blev man dog ked af det. . Efter nitten dages sejlads var vi indløbet til Clyde floden, som løber forbi Glasgow; vi havde slæbedamper op ad floden og var så heldige at komme ind til kajen og begyndte at losse dagen efter. Det varede ikke så mange dage med at blive udlosset, men så måtte vi vente i nogle dage, inden vi kunne få last igen. Vi skulle have kul til Frederikssund i Danmark, og glad var jeg, at det nu skulle gå hjemad igen. Så var det en nat, mens vi lå og ventede, at jeg hørte en trampen og et spektakel på dækket; jeg havde sovet et par timers tid. Jeg kom på benene og stak hovedet ud af døren for at se, hvad der var i vejen. Det var kullæmperne, som var kommet om bord og skulle laste skibet. Lige idet jeg stak hovedet ud, kom den første vognladning kul rutchende ned ad slidsen og ned i lasten Kullæmperne havde selv taget lugerne af. Jeg fik nogle stumper i hovedet og trak det snart tilbage igen. Det gik nu raskt med at blive lastet og i løbet af 1½ times tid var vi færdige. Nu måtte vi alle ud af køjerne for at hale ud fra kajen. Vi måtte ikke blive liggende, da vi var lastet. Der lå nogle vældig store dampere i havnen der ved Glasgow. Det var nogle, der gik på Sydamerika og Australien. De var for det meste bemandede med kulier, hvoraf det vrimlede om bord på dem. De får ikke ret meget i hyre, men til gengæld kan de heller ikke udføre ret meget arbejde. Vi lå og krydsede i nogle dage der udenfor Glasgow, men så var det en eftermiddag, det var gråvejr, og vinden gik sydvest så vi havde en god vind. Det var meningen, at vi skulle gå gennem Den kaledoniske Kanal, det er jo ikke så langt som når man går nord om Skotland. Jo længere vi kom nord på, jo vestligere gik vinden, og det passede til os, da vi skulle mere og mere østpå. Men det blæste mere og mere op, og vi løb en voldsom fart, da vi stod ind i kanalen, vi havde nemlig strømmen med. Ud på natten havde vi en hel storm, og der gik den mest voldsomme sø inde i den kanal. Der var ingen, som fik lov at gå til køjs den nat. Skipperen sagde, at hvis strømmen vendte, inden vi kom igennem, så gik vi under, men heldigvis nåede vi igennem. Det var for resten den værste tørn, jeg havde på den rejse. Dækket var stadig fyldt med vand helt op til lønningen omtrent, og det skyllede frem og tilbage med voldsom kraft, efter som skibet slingrede, så man skulle tage sig i agt for ikke at blive skyllet over bord. Jeg lå i lang tid oppe

på storlugen og holdt mig fast med begge hænder i en trosse, som var skudt op der og gjort fast, men vandet skyllede over mig fra begge sider, så jeg havde min fulde hyre med at holde mig fast. Nå, men alting får en ende, og det gjorde også den kanal, og glade var vi, da vi stod ud i Nordsøen. Vi havde nu 3 gode dage over Nordsøen. Vinden lige agter ind, og kun mærsejlene på. Men den dag vi fik Jyllands kyst i sigte, begyndte det at blæse op igen. Det var en søndag vi rundede Skagen under en hård vestenstorm. Skonnerten lå omtrent på siden, da vi strøg ned gennem Kattegat. Jeg besluttede nu, at vi alligevel skulle have en god middagsmad, den sidste dag vi var i søen sammen. Og jeg gik i gang med at lave sødsuppe, koge kartofler og stege frikadeller. Jeg måtte ganske vist have gryderne surret fast, da de ellers ville vende bunden i vejret. Jeg fik også ros af skipperen, da jeg kom med middagsmaden. Han havde ikke ventet at få sådan en middagsmad i dette vejr. Dagen efter kom vi i havn ved Frederikssund, og skipperen fik travlt med at pakke noget kluns. Han skulle jo en tur hjem til konen. Først gik han, var han forude og spørge, hvem der ville blive, og hvem der ville gå fra. Han bød mig straks 35 kr. om måneden, hvis jeg ville blive, men jeg var ni kommet ind på, at jeg ville til København og ud at sejle med en damper. Men det skulle jeg ikke have gjort, vi havde det om bord i skonnerten, som vi var hjemme. Jeg traf min bror der i Frederikssund, han var lige blevet afmønstret fra en damper i København, og da han vidste, at jeg kom til Frederikssund, rejste han derud. Det var en glædelig overraskelse. Jeg stod oppe på ruffet og drejede på røghætten, jeg var i færd med at lave eftermiddagskaffe, da jeg fik øje på ham. Han kom gående inde på kajen. Det var en stor glæde for os begge at vi traf sammen der. Han kom nu om bord, og da matrosen gerne ville hjem en tur, blev de enige om, at han skulle gå i hans plads, mens vi lossede, og så have hans hyre i den tid. Vi begyndte nu at losse kullene, men vi arbejdede ikke hele tiden. Vi gik sommetider i byen i stedet for. En dag havde styrmanden og min broder været i byen fra morgenen af, styrmanden kom først om bord kl. 2½ og ville have middagsmad. Jeg fik også varmet lidt til ham, og satte det på bordet, jeg husker tydeligt at vi fik kartofler og klipfisk samt øllebrød den dag. Men da jeg kom igen og ville tage af bordet, var han faldet i søvn over maden i stedet for at spise. Jeg fik nu hjulpet ham i køjen, og der lå han til om aftenen, så var han klar til at gå på den igen. Min bror kom først om bord ved 11 tiden, jeg og var ved at skrive brev, jeg hørte ham komme famlende uden for døren til ruffet. Da stod han der udenfor, han var så fuld, at han ikke engang kunne kende mig. Jeg husker, han spurgte mig, om Marie havde været her den aften. Det var en pige han var forelsket i en gang, og hun var i hans tanker denne aften kunne jeg forstå. Det undrede mig, at han var kommet om bord uden at falde i vandet. Jeg fik ham bugseret ind i køjen, hvor han blev liggende fuldstændig bevidstløs. Jeg fik ham ikke engang af tøjet, kun støvlerne fik jeg trukket af ham. Men omsider blev vi da færdige med losningen, og vi fulgtes så ad til København, hvor vi fik logi i Lille Strandstræde. Dagen efter gik vi til forhyringskontoret, men der gik et par dage før vi fik hyre, det var med en

damper, der hed "Silkeborg" . Vi var 21 mands besætning, hvoraf en del var svenskere. Vi skulle gå

til Riga(Letland) i ballast.

Damperen havde haft kul til København, så vi kom i arbejde med at vaske maling og feje last, vi skulle have korn i lasten i Riga, og så til Gent i Belgien med det. Da vi kom til Riga var det hård vinter der, jeg blev vagtmand og skulle gå på dækket om natten. Det var en kold én at gå der den hele nat i 15 graders frost, men jeg havde så fri om dagen. Men da var det næsten umuligt at sove for spektaklet, de lavede på dækket. Der kom mange russiske arbejdsfolk om bord. De lever overordentlig tarveligt. Når det var middag eller frokost halede de et halvt rugbrød frem, hvoraf de skar nogle humpler, og det spiste de bart. De fik hverken smør eller kød dertil. Det eneste, de fik til brødet, var wodka (vodka), en slags brændevin, hvoraf de drak en hel del. De var overordentlig lykkelige, når vi stak en bakke med stegt flæsk ud til dem om middagen; de gravede ned i det med de bare næver, og det gled ned i dem som fedt i en hund. Så var der en morgen, jeg gik på dækket. Det var en times tid før de andre skulle tørne ud, da så jeg to mænd som kom op at slås inde på land. Den ene blev slået i jorden, den anden slog og sparkede ham i hovedet, hvorpå han løb sin vej, inden der kom politi til stede. Det var nogle rå fyre, de russere. Da vi var lastede, stod vi ud af havnen ud i den botniske bugt. Der var en smal rende gennem isen, så damperen lige kunne gå der, men da vi kom ud i åbent vand, fik vi modvind og hård kuling, så vi blev fuldstændig overiset fra stævnen og helt hen midtskibs. Det var så galt, at man næsten ikke kunne færdes frem og tilbage på dække. Men en dags tid efter fik vi tøvejr igen, og så forsvandt isen lidt efter lidt. Vi var nu i Belgien og derfra gik vi til West Hartlepool (UK) efter kul. Derfra gik vi til Reval (Tallinn, Estland) for at losse og tage korn og flaks ind. Men vi lå der, var vi 7 mand, der blev enige om at gå i land og more os. Vi gik ind i ind i byen og fik fat i to slæder, trojkaer, kalder de dem. Det er ganske små slæder med en lille russerhest for, som kører i gaderne om vinteren i stedet for droscher. De skulle køre os ud til et sted, hvor der var nogle dansehuse, som de kaldtes. Det var i virkeligheden huse, hvori der var en snes unge piger i hvert. Det var piger, der solgte sig selv til enhver, der havde lyst og penge. Vi kørte i lang tid, inden vi nåede derud. Da vi kom derud, var dørene lukket, men vi ringede på klokken, og straks kom der en og lukkede op. Da de så, at det var søfolk, fik vi straks lov at komme ind. Jeg havde ikke været sådan et sted før, så jeg var ikke rigtig dristig ved disse pigebørn. Der var to lokaler. I det ene var der dans, d.v.s. vi skulle selv betale musikerne for hver dans. Det var 20 kopek hver gang. I det andet lokale kunne man få serveret øl og cigaretter ved små borde og sidde og snakke med pigebørnene. Når så der var en, der ville med en pige op, skulle hun hen til den tykke vært, som sad bag skænken, og have nøglen til sit værelse. Det var en rubel for at

komme med en af dem op, og deraf fik pigen selv de 20 kopek. Resten skulle hun aflevere til værten, men så får de jo kosten også. Man kunne også få lov at være hos en af dem hele natten for 10 rubler, men det var der ikke nogen af os, der skulle have noget af. Pigerne var let klædt i hvidt og blegrødt, og smukke piger var de også. Da vi omsider ville af sted hjemad tørnede vi ud på gaden, og ganske rigtigt, der hold de to kuske, som havde kørt os derud og ville køre os tilbage igen, men nu var det så uheldigt, at vi var 7 mand, så den ene fik fire og den anden kun tre, og da vi var kommet ned i nærheden af havnen, hvor vi skulle af, ville han, der kun havde haft tre mand alligevel have halvdelen af pengene. De kom op at skændes om det, og den ene greb fat i hovedtøjet på den andens hest, for at han ikke skulle køre sin vej. Men nu suste den andens pisk om ørerne på ham – tju, tju - sagde det hver gang pisken faldt. Vi skyndte os at komme af vejen, da vi antog, at politiet snart ville indfinde sig og afgøre striden, og vi brød os ikke om at blive indblandet i den. Nogle dage efter var vi lastet og stod til søs igen, det var juleaftensdag om eftermiddagen. Kokken havde nu travl med at lave juleaftensmaden. Jeg fik det job at stå til rors, mens de andre spiste aftensmaden, men jeg fik dog min part, da jeg blev afløst og kom ned i lukafet. Det bestod af gåsesteg og rødkål, samt dertil risengrød, og desuden fik vi et par flasker vin og en bajer. Da jeg havde sat det til livs, var jeg tjenlig til at gå til køjs. Jeg skulle jo på dækket igen kl. 12.. Da jeg kom på dækket igen havde vi hård kuling og modvind. Søen vaskede ustandselig ind over bakken, så det var umuligt for udkigsmanden at opholde sig der. Han fik lov at gå på broen sammen med styrmanden. Det blev bedre, da vi kom forbi Falsterbo og skulle op gennem Øresund, for da fik vi jo vinden agten ind, så vi mærkede ikke så meget til søen. Men da vi havde passeret Skagen, blev det galt igen. Da vi var omtrent ud for Hanstholm fyr, begyndte kulingen at gå over i storm, og det blev værre og værre. Søerne skyllede nu ind over skibet som hele vandbjerge, og vi kom næsten ikke ud af stedet. Det var omtrent umuligt at komme forud til lukafet. Det var ikke rart for de arme fyrbødere, når de kom op fra fyret og skulle hen i deres lukaf. De havde jo ikke ret meget tøj på, og de slap ikke forud uden at få en styrt sø over hovedet. I to døgn varede stormen, og i den tid nåede ikke engang ud for Esbjerg. Et held var det at stormen ikke gik mere vestlig, da vi så uden tvivl var drevet ind på revlerne ved Jyllands kyst. Et par dage efter nåede vi ind til Gent og fik fortøjet lige til aften. Men det var jo jul, og det var meningen, at vi ville i land og more os. Vi gik alle sammen til skipperen og fik en halv måneds hyre, og så fulgtes vi ad i land, både fyrbødere og matroser. Vi satte kursen mod en beværtning, hvor vi vidste, at de kunne tale dansk, vi havde været der før. Men på vejen op købte vi fire flasker genever, som skulle drikkes til maden. Straks vi var kommet derind, bestilte vi varm aftensmad til hele selskabet, vi var i alt 12 personer. Mens den blev tillavet, smagte vi på geneveren og købte dertil et par omgange øl, vi kunne få danske øl der i Belgien. Aftensmaden bestod af svinesteg og kartofler, og bagefter fik vi budding. Da vi havde sat det til livs, fik vi øl og vin på bordet, og nu gik det løs med at drikke til helt hen ad midnat. Midt under drikkeriet var der en af letmatroserne, som sprang op på bordet midt mellem flasker og glas og råbte, at nu gik han om bord, og så skulle han sætte "Silkeborg" på den anden ende. Han var så ful, at han dårligt kunne stå på benene. Vi ville overtale ham til at blive og følge med os, men det nyttede ikke noget, han ville af sted. Da det blev lukketid tumlede vi andre også ud på gaden, og nu gik det under skrå og sang nedad mod havnen. Mødte vi en politimand, listede han udenom os langs med husene, de brød sig ikke om at komme i kast med os. Da vi kom om bord undrede det os at letmatrosens køje var tom, men vi tænkte ikke så meget over det i den tilstand vi var i. Men dagen efter fandt vi ham i havnen; han var gået ved siden af landgangen, da han gik om bord, så det blev hans sidste rejse. Da vi var færdige i Gent gik vi til Hull, og der blev jeg vagtmand igen. Så var det en aften, det var meget koldt, så jeg døjede med at gå og holde varmen, da det blev hen ad midnat, gik jeg ind i kabyssen, hvor vi havde lov at holde fyr om natten. Da jeg havde lagt kul på ilden satte jeg mig på en stol, som stod ved siden af bordet. Jeg tænkte ikke på, at 2. styrmanden var gået i land. Da jeg havde siddet lidt faldt jeg i søvn, og jeg havde vel sovet en times tid, da jeg blev

vækket ved, at jeg fik et glas koldt vand i ansigtet, det var styrmanden, som var kommet fra land og havde fundet mig sovende. Jeg kom i en fart på benene og ud på dækket, hvor jeg fik huden skældt dygtig fuld. Dagen efter blev en af matroserne udtaget til vagtmand, så jeg blev fri for det for eftertiden. Det var den sidste rejse jeg gjorde med "Silkeborg". Næste gang vi gik i havn, var det i gasværkshavnen i København, og der blev vi alle sammen afmønstret. Det var midt i januar måned, og jeg og min broder bestemte os til at rejse hjem og besøge de gamle derhjemme. Vi havde en del penge på lommen, så vi kunne nok tåle at tage os en ferie. Vi havde en dejlig tid derhjemme, vi gav 5 kr. om ugen for kosten, vi blev hjemme den vinter og sommeren med da arbejdede vi i tørvemosen og tjente gode penge.

3. afsnit.

Det var den 24. August 1906. Ud af Liverpools havn slæbtes en stor norsk bark, den var lastet med salt og skulle til Halifax i Canada. Jeg var mønstret med den som matros til 70 kr. om måneden, men jeg blev også den, der skulle gøre det meste arbejde om bord. De andre var for størsteparten store drenge, som ikke havde sejlet ret meget. De var mønstret som jungmænd og letmatroser, jeg var den mest befarne mand om bord foruden skipperen og styrmanden. Da vi var kommet godt udenfor havnen lod slæbedamperen os gå, og vi fik nu travlt med at hejse sejl, der var 22 sejl på barken, så det er et større arbejde at få dem sat alle på en gang. Det var fint vejr, så vi satte alle sejlene til, og to dage efter var vi ude i Atlanterhavet. Den tredje dag fik vi stille og vi kom i gang med at male skrabe og master for at få tiden til at gå. Under dette arbejde kom jeg i klammeri med én af letmatroserne. Det var en stor stærk karl, og han ville ikke finde sig i at blive kommanderet af mig; det var den første gang, jeg sagde noget til ham om arbejdet, han skulle udføre. Jeg var en slags bådsmænd om bord der og skulle have lidt opsigt med de andre, når styrmanden ikke var til stede. "Tag du selv og gør det," svarede han, men jeg var nu ikke til sinds at give slip på førstepladsen der, jeg vidste, at når det var et vanskeligt stykke arbejde, som skulle udføres, så var det mig, som måtte til det. Jeg spurgte ham nu igen om han ville gøre, hvad jeg havde sagt til ham, men han svarede: "Nej". Jeg greb ham nu i nakken og huggede ham i dækket, men han var straks oppe igen og for nu ind på mig. Han var blevet helt rasende over det, at jeg lagde hånd på ham, og han troede vist, at han kunne tumle mig. Jeg stødte til ham, så hårdt, at han faldt igen. Jeg ville dog helst undgå at slå ham, men det nyttede ikke noget. Han kom igen anden gang, og nu tabte jeg tålmodigheden. Jeg slog ham nu med knyttet næve lige mellem øjnene, så han skvattede om og blev liggende. Nu var jeg fri for ham, men nu begyndte de andre at stimle sammen om os, og de tog parti for letmatrosen, men nu greb jeg en jernkoffilnagle fra naglebænken og råbte, at den første, som kom mig nær, blev slået for panden. Der var dog ingen af dem, som turde komme mig nær, og nu kom styrmanden op af kahytten, så der blev ikke mere slagsmål denne gang. Letmatrosen havde rejst sig, han skulede til mig, og jeg var klar over, at jeg nok skulle tage mig i agt for eftertiden. Jernkoffilnaglen stak jeg i lommen, og siden lagde jeg den i min køje for at have den ved hånden, hvis nogen skulle overfalde mig, mens jeg lå der.

Hen på eftermiddagen begyndte der at trække nogle sorte skyer op af nordvest, og jeg var klar over, at vi ville få arbejde til natten. Det slog heller ikke fejl, for hen ad kl. 7 begyndte det at blæse, og inden vi fik frivagt kl. 8, havde vi halvdelen af sejlene gjort fast. Frivagten fik dog lov til at gå til køjs, og iblandt dem var jeg. Da vi kom på dæk igen kl. 12, havde vi kun mærssejlene på, og da klokken var hen ad 3 lå vi underdrejet under en forrygende storm af nordvest.

Når man ligger underdrejet bliver roret lagt op og surret fast, og så har hele mandskabet fri. Man har bare at passe på, at man ikke bliver skyllet overbord af styrtsoerne. Vi lå sådan i to døgn drev vi nedad omtrent mod den spanske sø, men endelig bedredes vejret så meget, at vi kunne begynde at sætte sejl og styre igen. Men nu opdagede vi at vores stormast var gået løs, så den stod og huggede frem og tilbage. Desuden var der sprunget et vant oppe ved salingen, så vi kunne ingen sejl sætte

på den mast foreløbig. Vi gik i gang med at grave salt fra masten helt ned til kølsvinet, så vi kunne komme til at kile masten dernede. Dernæst måtte jeg til vejrs og reparere vantet, det var en streng tur. Jeg hang deroppe i 3 timer, inden jeg var færdig, men jeg var nødt til det, da ingen af de andre kunne. Da jeg var færdig med dette arbejde, fik jeg lov til at gå til køjs, og de andre blev sat til at sætte sejlene på stormasten. Vi fik nu en god vind en tid og kom godt fremad. En dag, da det var fint vejr, passerede vi en trawler, og vi spurgte, om vi kunne købe torsk, og han svarede ja, når han kunne få et par flasker brændevin i bytte. Nu traf det sig så heldigt, at skipper havde et anker dansk brændevin om bord. Vi plejede at få en snaps, når vi havde haft en hård tørn. Byttehandelen kom nu i stand. Der blev lavet en forbindelse mellem skibene, ligesom når vi ude ved Vestkysten haler redningsstolen frem og tilbage mellem skib og landjorden. Nu blev brændevin og torsk halet frem og tilbage mellem skibene, og glade var vi. Nu skulle vi have fersk torsk i nogle dage. De var jo en afveksling på kosten.

Det gik nu støt mod nordvest en tid, ud over det store Atlanterhav. Sømænd både elsker og frygter dette hav, han elsker det for de mange dejlige timer, han har haft i der i fint vejr, og han frygter det, når de forrevne skyer jager hen over himlen og stormen fløjter i vanter og ræer, da ser han mange gange med frygt på de høje søer, når de kommer rullende forude og undertiden rejser sig lige foran skibet, som om de ville begrave det i vandmasserne. Men er det et godt skib, da har det ingen nød, da klarer det sig for det meste i rum sø, men det hænder dog, at der menneskeliv tabt. Således skete det for os. Vi havde 43 dages sejlads til Halifax, og da vi var udlosset, blev vi lastet med brædder og skulle til London. Vi havde været i søen 3 dage på den tur og havde fjernet os et godt stykke fra Amerikas kyst. Da fik vi pludselig modvind, og nogen tid efter havde vi en forrivende storm. Aldrig havde jeg set så høj en sø, som der gik dagen efter, den storm var begyndt. Der skulle nu tre mand ud og gøre klyvereren fast. Det blev to jungmænd og letmatrosen, som jeg havde været uvenner med. Jeg havde egentlig ikke haft noget imod manden, men han så stadig ondt til mig siden den dag, vi havde haft sammenstødet. Mens de lå ude på klyverbommen og var i færd med at gøre sejlet fast, kom den største sø, jeg nogensinde havde set. Den brækkede lige i det øjeblik, den nåede skibet, og den tog dækslasten med sig helt hen til stormasten. Jeg stod forude og havde lige gjort klyverfald og skøde fast, da søen kom. Jeg blev ført helt hen agter, og det var et under, at jeg ikke gik overbord med det samme. Klyverbommen med de tre mand blev dyppet langt ned under vandet, og da søen var gået over, og de kom op igen var den ene mand borte. Det var letmatrosen, som var gået, og vi så ham straks efter i vandet et stykke fra skibet. Der blev straks kastet to redningsbøjer ud til ham, og han fik også fat på dem, men desværre havde vi ikke fået en line på nogen af dem. Den tredje blev kastet ud med line på, men da var han allerede kommet så langt bort fra skibet, at han ikke kunne nå den. Vi fik nu travlt med at sætte storbåden i vandet, men det viste sig, at den var så rådden, at den knækkede midt over, da vi hejsede den op i taljerne. Vi måtte nu sætte jollen i vandet, men det varede alt for længe. Den stakkels mand var nu kommet så langt bort fra skibet, at vi ikke kunne øjne ham. Styrmanden og jeg samt tre letmatrosen gik i jollen, og vi kunne ikke gøre andet end at holde den op mod vinden. Styrmanden sad ved roret, og hver gang vi kom op på en bølgetop, spejdede vi omkring for at se, om vi kunne øjne ham nogen steder, men vi så ham aldrig mere, skønt vi lå og roede i tre timer. Da var barken drevet så langt fra os, at vi knapt kunne se den; når vi var nede i en bølgedal kunne vi intet se, vi var kun at ligne ved en nøddeskal på de tårnhøje bølger. Vi besluttede omsider at lænse nedad mod skibet igen, vi var så udasede, at vi næsten ikke kunne ro mere. Stakkels mand, det har været en hård død for ham. Han har måske drevet i lang tid, inden han har givet slip på redningsbælterne. Omsider nåede vi skibet og slap heldigt om bord, men vi var så trætte, at vi straks måtte til køjs; jeg var helt stiv i kroppen i flere dage efter den tur. Dagen efter bedredes vejret, så vi igen kunne sætte kursen mod øst, efter England til, men der rådede en trist stemning om bord efter det, der var sket.

Efter 29 dages forløb løb vi op ad Themsen og ind i en af dokkerne, hvorpå vi begyndte at losse, og

om aftenen gik vi alle i land for at se på den store by. Vi skiltes dog ad fra hinanden, da vi var kommet op i byen og havde besøgt forskellige bekvæmheder. Klokken var vel elleve, da jeg alene kom gående gennem nogle snævre gader og ville ned om bord. Pludselig sprang en lille pige frem foran mig og snakkede løs. Jeg blev hurtigt klar over, at det var meningen, at jeg skulle følge med hende hjem, og det gik jeg også med på. Hun kunne vel være omkring seksten eller sytten år, efter hvad jeg kunne skønne. Vi gik i lang tid, og jeg havde ikke spor af anelse om, hvor vi kom hen; men endelig kom vi ind i en baggård og op ad en trappe, dernæst kom vi ind i et køkken, hvor der sad en ældre kone og lavede the. Jeg tænkte, at jeg muligvis skulle have aftensmad og the, men det blev noget helt andet jeg fik. Jeg var nemlig knapt kommet indenfor døren, førend jeg blev slået til jorden af to svære karle. Jeg satte mig ganske vist til modværge, men det hjalp ikke noget, de var mig for stærke. De plyndrede mine lommer og smed mig ud af døren og ned af trapperne. Jeg var noget fortumlet efter den medfart, og nu vidste jeg oven i købet ikke, hvilken vej jeg skulle gå for at nå ned til skibet. Kunne jeg bare have truffet nogle af mine kammerater, så ville prøve på, om jeg ikke kunne få fat i mine penge igen, jeg havde fem pund i lomme, før jeg blev udplyndret, og nu havde jeg ingen. Jeg fortsatte min vej, men det blev langt ud på natten, inden jeg kom om bord. Fire dage efter var vi udlosset, og jeg mønstrede af, og derfra rejste jeg til Hamburg. Jeg havde nu 500 kr. på lommen, men jeg ville have mange flere, inden jeg ville hjem igen. I Hamburg var der mange piger, så man skulle tage sig i agt, når man gik på gaden om aftenen. Kom man først i kast med dem, og de opdagede, at man havde penge på lommen, så kunne man være sikker på, at pengene var væk, når man endelig slap fra dem. Jeg var imidlertid heldig, for da jeg havde gået der i tre dage, fik jeg hyre med en fuldrigger, som skulle til Kapstaden, Australien og endelig til vestkysten af Amerika. Derfra skulle vi til Rio de Janeiro og så til Hamburg igen, det var en rejse, som ville vare 1½ år. Vi var tre, som fulgtes ad om bord, og vi var de sidste af mandskabet, som kom ombord, de andre var hyrede dagene i forvejen. Det var første gang, jeg satte foden på dækket af et fuldskib, og det kan nok være, jeg tog sagerne i øjesyn. Det var en uendelighed af fald og skøder, gietove og braser, man så. Man skulle synes, at det var umuligt for noget menneske at hitte rede i dette virvar af tovværk. Vi var 35 mand om bord, så det var ikke noget lille skib. Hver mand fik nu anvist sin bestemte plads, og den skulle han beholde på hele turen. Jeg kom på 2. Styrmands vagt og fik min plads ved stormasten. Hen på eftermiddagen fik vi ordre til at kaste fortøjningerne los. Vi fik så to slæbedampere for, og så gik det af sted ud mod havet. Jeg stod og så på den sidste rest af Hamburg, da byen forsvandt agterude i aftenslumringen. Jeg tænkte på, hvor mangan hård tårn jeg måtte tage, inden jeg så fastland igen. Men længe stod jeg ikke i disse tanker. Jeg havde jo valgt, og jeg havde fået min vilje, så det nyttede ikke, at jeg stod og blev trist i sindet.

Endelig lod slæbedampere os gå, og nu blev der givet ordre til at sætte sejl. Det gik under munter opsang, for vi var alle glade og i godt humør. Vi vidste jo, at når en gang vi fik ende på denne tur, så havde vi penge på lommen. Det gik nu støt af sted syd på. Vi havde nogle storme, inden vi nåede Linjen (ækvator. HK), men skibet klarede sig stolt. Efter 2 måneder var vi under Linien, og nu var det varmt, så det forslog noget. Vi havde kun skjorte og bukser på, og vi gik aldrig til køjs. Vi tog et par tæpper op på dækket, og så lagde vi os til at sove, hvor vi kunne finde plads. Jeg var kommet til at gå som en rigtig vovehals og slagsbroder der om bord. For det meste var jeg i klammeri en gang om dagen, men altid slap jeg godt fra det. En dag havde det dog nær gået galt. Jeg var kommet i slagsmål med en stor og stærk svensker. Han slog mig i dækket lige med det samme, men jeg var enig med mig selv om, at der ved skulle det ikke blive. Jeg var straks på benene igen og gik løs på ham. Jeg havde nu hel til at stikke ham en op under hagen, så han gik bagover. Han var dog straks oppe og nu greb han fat i mig og ville vælte mig omkuld, men det kunne han dog ikke, for jeg var ham for smidig, han var ganske vist stærkere end jeg. Omsider rev jeg mig løs fra ham, og i det samme slog jeg ham med knyttet næve lige i panden. Det kunne han dog ikke stå for, han faldt om og blev liggende; men nu kom begge styrmandene til, og de gav ordre til at jeg skulle gribes og

sættes i skibets arrest. De andre faldt så over mig og slæbte mig af sted hen i arresten, hvor jeg fik lov at sidde i tre dag på vand og brød. De tænkte vist, at de kunne kue mig på den måde, men allerede dagen efter, at jeg var kommet ud, slog jeg en mand i dækket igen. Så var det en dag, der havde været vindstille, men nu så det ud til storm, hvorfor vi fik ordre til at beslå alle sejlene, men inden vi var halvt færdige havde vi stormen over os. Jeg og tre andre var i færd med at gøre overmærsejl fast, da det første vindstød nåede os. Det var så heftigt, at vi fik nokken af de underste ræer i vandet, sådan krængede skibet over. Vi var ikke rigtig belavede på dette, og det var lige på nippet til, at jeg var faldet i vandet, men jeg nåede dog at klamre mig fast. Værre gik det med én af kammeraterne, han slap sit tag og faldt ned på dækket, og han faldt så uheldig, at han slog baghovedet mod en jernkoffilnagle, hvorved han fik nakken fuldstændig knust og døde på stedet. Stakkels mand, det blev hans sidste rejse. Dagen efter blev han sænket i havet. Samme dags aften slog jeg 2. styrmanden en på "tosken", så han "gavlede" to gange rundt på dækket, og for dette fik jeg 5 dage på vand og brød. Da jeg kom ud var vi omtrent på reden ud for Kapstaden. Vi skulle blot have vand og proviant om bord der. Vores last var bestemt for Sidney i Australien. Vi fik dog lov til at gå en tur i land, vi havde jo ikke haft landjord under fødderne nu i tre måneder. Vi roede ind 24 mand i alt, så det var et ordentligt sjak. Vi købte nu forskellige ting hos handelsmændene der i byen, og til sidst samledes vi på en beværtning og nu gik det løs med at drikke sammenblandet vin og genever. Vi drak 40 flasker vin og 10 flasker genever, men så kunne vi heller ikke mere. Da vi var på vej ned mod havnen, hørte vi et voldsomt spektakel inde på et værtshus, som vi kom forbi. Det var noget for os, og vi trampede straks derind alle 24 mand. Det var fire søfolk, den ene var endda styrmand, fra en norsk bark, som lå der. De var kommet i klammeri med folk der fra byen og de kunne umuligt klare sig, idet de var alt for mange om dem. De to var allerede revet omkuld og fik tærsk efter alle kunstens regler. Men nu forandrede situationen sig, for vi smed alle folk fra byen ud af døren og ud på gaden, og ret længe varede det ikke før end der ikke var andre i lokalet end os og de fire norske sømænd. Værten havde været en tavs tilskuer til det hele, han tænkte vel, at holde med det parti, der klarede sig. De fire nordmænd ville nu give drikkevarer, og nu sad vi der og drak til hen ad morgenstunden. Værten forskaffede os fire pigebørn, de var ganske vist sorte, men i det humør vi nu var i, havde det ikke stort at sige, enten de var sorte eller hvide. Da vi tumlede ud af værtshuset var vi ikke i stand til at ro ud til skibet, men lagde os til at sove i noget krat. Da vi vågnede var det over middag, og vi fik nu hastværk med at komme om bord. Da vi kom derud, havde vi fået vand i tankene, og der lå både på siden af os med proviant, som vi skulle have, så vi kom straks i arbejde. Så snart vi var færdige, fik ordre til at lette anker og sætte sejl, og så stod vi igen syd på ned mod Kap Det Gode Håbs forbjerg. Det er et af de steder, som sømænd frygter mest af alle steder på verdenshavene, og vi slap da heller ikke forbi uden at få en rigtig storm. Vi var nær blevet kastet ind på klipperne. Vi havde haft hård kuling om eftermiddagen, og jeg havde stadigvæk været til vejrs for at beslå sejl. Det var fordi jeg ville slås, derfor skulle jeg straffes med at komme til vejrs tiere end de andre. Medens de skiftede, måtte jeg af sted hver gang, men de kunne nu ikke gøre mig noget med det, jeg var mand for at tage min tørn der også. Ud på aftenen havde vi en rigtig storm, det var måneskin, og vi kunne lige øjne brændingen derinde ved klipperne, den lyste hvidt som sne i månelysset. Der gik nu en meget høj sø. Den kiggede hvert øjeblik ind over rælingen og sendte nu og da en skylle over os. Der var ingen som gik til køjs den nat, vi havde kun mærsejlene på, og dog var det mere, end vi godt kunne bære. Jeg havde rorstørn fra kl. 11 til 12, og som jeg stod der, så jeg et skib komme tværs af os for fulde sejl, det var barkkrigget og var et svært skib. Jeg undrede mig over, at det kunne gå for fulde sejl, da vi og knapt kunne klare den for mærsejlene. Da barken nu var en ½ sømil fra os, så jeg, at der blev givet ordre til at vende. Skibet luvede op i vinden, ræerne svingede rundt, mens vandet skummede for boven, og skibet vendte og styrede bort fra os igen. Jeg antog, at det var "Den flyvende Hollænder" (Et spøgelsesskib, som siden 1600-tallet påstås at krydse rundt i det stormomsuste hav syd for Afrika, hvor det Indiske

Ocean møder Atlanten.. Det mystiske skib varsler forlis og død for alle, der ser det og kan ses jage af sted med fyldte sejl. HK), jeg havde set, der var i hvert fald noget mystisk ved det skib. De andre havde også set det, og vi troede alle, at nu skulle vi gå under der ved forbjergene. Det gjorde vi dog ikke denne gang, vi klarede skærene og kom ud i rum sø igen. Der skete ikke noget af betydning på resten af rejsen, men jeg kom ikke med længere end Rio de Janeiro, for da vi kom der var jeg angrebet af den gule feber og kom på hospitalet. Jeg havde ingen penge, dem havde vi brugt, da vi var i land i Buenos Aires, så det var ikke gået som jeg havde tænkt, at jeg skulle komme hjem med penge på lommen efter den tur. Da jeg kom ud derfra var det, at jeg fik hyre på den canadiske bark, hvormed jeg fortalte i begyndelsen af denne fortælling, og nu lå jeg her, dybt inde i Australiens urskove.

4. afsnit.

(Her fortsættes beretningen fra Australien, der slutter på s. 19 ved afsnitsslutningen ... ikke for alt i verden.. HK)

Bålet var omsider brændt ud, men der var nu en behagelig varme derinde. Mit tøj var blevet tørt, og jeg lagde mig til at sove. Jeg sov godt derinde i det gamle træ og vågnede først, da det var et stykke op på formiddagen. Jeg var nu rigtig sulten og begav derfor ud for at søge efter frugter, som jeg kunne stille sulten med. Jeg var også heldig og fandt nogle inden længe. Vand led jeg ingen mangel på, da jeg ofte traf på små bække, hvor i der var godt og rent drikkevand. Derefter begav jeg mig på vandring igen. Jeg havde ikke ro på mig, før end jeg fandt ud til havet igen. Jeg vandrede så af sted dag ud og dag ind på de bare fødder. Jeg vidste ikke engang rede på tiden. Mit skæg blev så langt, at det nåede mig helt ned på brystet. Men dog var det som om jeg følte mig Gud nærmere her i denne ensomhed, end jeg nogensinde havde følt. Jeg tænkte tit på de ord af Bjørnstjerne Bjørnson: Enhver Gud sætter ene, han selv er mere nær. Og jeg tror, jeg havde godt af den tur. Jeg havde, når jeg selv skal sige det, levet et temmelig letsindigt liv, siden jeg kom ud at sejle. Mine penge havde jeg ødt på værtshusene, og slagsmål og spektakel havde jeg været i til stadighed, men nu lovede jeg mig selv, at hvis jeg nogensinde slap ud af dette vildnis, så skulle det blive anderledes. Hjemme havde jeg en broder, som jeg havde lovet at spare penge sammen, så vi kunne købe os en sejlbåd. Med den ville vi sejle til Rusland op ad en af floderne der, og så ville vi slå os ned som pelsjægere og så hver forår sejle til København og aflevere vores skind. Det havde været vores kæreste drøm, da vi var drenge og også siden, da jeg blev voksen, havde det været min mening, men hvor ofte havde jeg ikke skuffet ham. Nu havde jeg sejlet i 5 år, og jeg var lige så fattig, som da jeg rejste ud.

Endelig en dag traf jeg på en slags vej mellem træerne. Jeg kunne se, at der var kørt med en vogn på den for ikke længe siden. Jeg besluttede nu at følge den, for så måtte jeg vel engang komme til menneskelige boliger. Da jeg havde fulgt vejen et par timers tid, kom jeg endelig til udkanten af skoven. Her var dyrkede marker. Jeg kunne se en farm et par miles vej borte. Jeg begav mig derhen, men da jeg kom der, havde jeg nær skræmt livet af beboerne med mit vildmandsagtige udseende. Jeg fortalte dem nu, hvorledes, det var gået mig. Jeg spurgte dem om jeg ikke kunne få arbejde hos dem i nogen tid. Det lovede de mig også, det var flinke folk. De oplyste mig om, at jeg var gået 600 mil igennem skovene, og at der kun var 100 mil til den nærmeste havneby, som hed Brisbane. Jeg fik nu noget at spise. Det var det bedste måltid mad, jeg havde fået i mit liv. Det var nu flere måneder siden, jeg havde fået ordentlig mad. Dagen efter kom jeg med i marken, hvor vi skulle kolbe majs. Det var ikke noget strengt arbejde, og jeg tog det med liv og lyst. Jeg var glad over, at jeg var sluppet ud af skoven. Det gik godt en tid. Jeg var der i 5 dage, men så skete det, at jeg sov for længe den 6. dags morgen. Jeg gik dog ind for at få davre, og der stod også noget mad på bordet, og jeg begyndte at spise. Jeg var nok blevet halv færdig med mit måltid, da døren blev slået op med et brag, og konen i huset kom ind. Hun begyndte at skælde ud på det voldsomste, fordi

jeg var kommet bag efter de andre. Sådant en dovenkrop havde de ingen brug for, sagde hun. Jeg forklarede hende, at jeg også godt kunne rejse igen, når jeg havde fået de penge, som jeg havde til gode. Jeg skulle have 2 shillings om dagen og kosten. Hun gik så for at hente pengene, og mens hun var væk, stoppede jeg lommerne fulde af majsbrød for at have noget med på rejsen. Jeg fik så mine 2 shillings, og så begav jeg mig på vej. Nu var det ingen sag for mig, nu traf jeg på beboede steder af og til, hvor jeg kunne spørge om vej, og undertiden fik jeg lov at ligge på en af farmene om natten. Efter 14 dages forløb nåede jeg Brisbane, og det første sted, hvorhen jeg styrede mine fjed, var til en barber, hvor jeg betalte 2 shillings for at få håret klippet og skægget raget af; nu lignede jeg da et civiliseret menneske igen. Det traf sig nu så heldigt, at der lå et skib i havnen, hvor de manglede en matros, og jeg fik straks hyre der ombord. Det var det amerikanske barkskib ”Golden Gate”, og rejsen gjaldt Chile i Sydamerika. Hvor følte jeg mig glad til mode, da jeg igen havde et skibsdæk under mine fødder. Jeg sad på dækket den første aften og røg min pibe. Jeg sad og tænkte på alt det jeg havde gennemgået de sidste 4-5 måneder, mens jeg hørte på bølgerne sagte skvulpen mod skibssiden. Jeg tænkte også på min ven nordmanden, som jeg efterlod der inde i byen. Hvordan mon det var gået med ham, og om jeg nogensinde mere skulle træffe ham, det vidste jeg ikke. Jeg skulle have 35 dollars om måneden der om bord, så det var bedre end at sejle med europæiske skibe. Efter 8 dages forløb var vi klar til at stikke i søen, jeg havde fået en måneds forskud, og for disse penge købte jeg tøj, jeg havde jo kun laser på kroppen, da jeg kom der om bord og hverken olietøj eller søstøvler. Det var en lang rejse, vi havde for os, helt fra østkysten af Australien til vestkysten af Sydamerika. Vi var 22 mands besætning og et godt skib var det. Der var en dansker der ombord foruden mig, og vi sluttede os straks til hinanden og lovede at stå hinanden bi, hvis der skulle komme noget i vejen. Resten af besætningen var amerikanere, det var nogle hårde halse. De ville gerne skubbe os to til side, særlig når vi skulle have middagsmad. Da skulle vi for det meste nøjes med det, de andre ikke ville have. Vi lod det gå for en tid for at se, om det ikke skulle blive bedre, men omsider blev vi enige om, at nu skulle det have en ende med det. Der var særlig en stor, stærk fyr, som var mere brutal end de andre, og så var det en dag, vi lige havde fået middagsmaden på bordet, og jeg skulle til at tage mig et stykke kød, da skubbende han til mig, så jeg faldt baglæns ned af kistebænken, hvorpå jeg sad. Jeg var dog hurtigt på benene, og før han tænkte på nogen ting, slog jeg ham en i nakken, så han gik på hovedet hen imellem de andre. Han var dog straks oppe igen, og nu for han, som et vildt dyr, ind på mig, og jeg var sikker på, at hvis han havde kunnet, så havde han slået mig ihjel. Men nu kom min kammerat mig til hjælp, og så kunne amerikaneren ikke klare sig. Han var ikke særlig godt lidt af de andre, derfor fik han vel lov at slås alene. Vi kastede ham omkuld på gulvet, og der holdt vi ham, til han lovede at være skikkelig, så først fik han lov at komme op, og nu fik lov at spise i ro. Siden var der ikke noget i vejen, nu var de blevet klar over, at vi to holdt sammen, og de havde fået respekt for os. Vi kom nu ind i passaten og havde gode dage, vi rørte så at sige ikke et fald eller skøde i flere uger. Vi gik og vaskede og malede lidt om dagen, og om natten sov vi på dækket, både de som havde frivagt, og de som havde vagt undtagen rorsmanden og udkigsmanden. Men så sket det, at vi kom ind i Tanghavet, og der kom vi til at ligge med stille. Det er sømændenes skræk at komme derind, for man kan ligge der dag ud og dag ind i flere uger, uden at en vind rører sig, mens solen brænder så tjæren smelter ud af nådderne imellem dæksplankerne. Så skal man spare på det ferske vand, og mandskabet bliver sat på ration. Vi lå der i 14 dage, men endelig kom der en smule luft i sejlene og skibet begyndte at bevæge sig fremad igen. Efter 3½ måneds forløb nåede vi Kap Horn. Det var under hård kuling, at vi rundede Amerikas sydspids, og aldrig havde jeg set så lange søer som der. Det kunne tage næsten et par minutter at gå over hver sø, men de brækkede ikke så meget, som de f.eks. gør i Nordsøen. 14 dage efter var vi i Chile, og nu skulle mandskabet i land. Det var min mening, at jeg ville blive om bord, men de andre fik mig dog overtalt til at følge med. De ville have lov til at give noget ud, nu hvor de havde 4 måneders hyre på lommen. Jeg og den store amerikaner

var nu blevet de fineste venner i verden, og han ville absolut have mig med i land. Vi var velsete, hvor vi kom. Folk vidste jo, at når vi kom fra sådan en rejse, havde vi penge på lommen, og de kappedes om at stå på pinde for os. De vidste jo, at det kom ikke så nøje an på nogen drikkeskillinger. Da vi havde været på forskellige beværtninger, kom vi også ind et sted, hvor der sad en flok sømænd fra et andet skib, som var kommet ind for nogle dage siden, og hvem så jeg sidde der ved bordet andet end min ven nordmanden, som jeg havde efterladt i Australien. ”Goddag min gamle ven og kammerat”, sagde jeg og gik hen og slog ham på skulderen. Han sprang op, og stor blev hans glæde, da han så, at det var mig. Vi fik os nu anbragt ved et bord for os selv. Vi fik nu et bord for os selv, og så fortalte han mig, hvorledes det var gået ham, og bagefter fortalte jeg ham min historie. Han havde ligget der under skuret et par dage, efter at jeg var gået fra ham. Han ventede stadig på, at jeg skulle komme tilbage igen, men da det stadig blev dårligere med ham, besluttede han at forlade sit opholdssted. Han krøb udenfor. Stå på benene kunne han ikke, og da han havde ligget lidt, kom der et par mænd forbi, som fik øje på ham. De sørgede for, at han kom på hospitalet, og der lå han i 3 måneder. Da han blev udskrevet derfra, var strejken forbi, og der var atter brug for søfolk. Han fik så hyre med en tysk bark, som skulle til Chile, og søledes gik det til at vi atter traf hinanden. Vi ville gerne, om vi kunne komme til at sejle med samme skib, hvorfor vi besluttede at mønstre af, og så se at komme ud sammen med en anden. Vi kunne dog ikke blive afmønstret, før vi var udlosset og det varede 3 uger. Da jeg var afmønstret, havde jeg 400 kr. i lommen, det var jo ikke så dårlig fra en rejse. Der gik nu 8 dage, inden vi fik hyre, men så var vi også heldige. Vi fik hyre med en lystkutter, som skulle til Vestindien, og på rejsen skulle vi anløbe Buenos Aires og Rio de Janeiro. Vi skulle have 40 dollars om måneden, så det var en god hyre. To dage efter løb vi ud af havnen og satte kursen sydpå efter Kap Horn. Det var et lille fartøj at gøre så lang en rejse med. Vi var 6 matroser ombord, foruden skipperen og styrmanden, samt ejeren med hustru og et barn. Det var en amerikansk millionær, som var ude på langfart. Vi slap heldigt rundt om Kap Horn og stod nord efter, men så fik vi pludselig stille, og det var vi ikke så glade for, vi vidste af erfaring, at efter stille, så kommer der storm. Det slog heller ikke fejl; da jeg og nordmanden kom på dækket den anden dags middag, efter at vi havde fået stille, begyndte der at trække skyer op af sydøst, og kl. 3 begyndte det at blæse. Det var dog først ud på natten, at stormen brød løs i al sin væld. Vi havde fået hver klud på skuden gjort fast, og drev nu for vejret. Der begyndte at gå nogle svære søer, og vi var kun som en nøddeskal på det store oprørte hav. Vi var kun 40 sømil fra Amerikas kyst, så hvis stormen ville vare ved, ville vi ufejlbarlig drive ind og strande på kysten. Da morgenen oprandt, kunne vi se kysten, og stormen rasede endnu. Vi var klar over at vor skæbne var beseglet, ellers skulle der ske underværker. Vi drev længere og længere ind mod kysten, og vi så nu, at der var et sted, hvor brændingen ikke var så hård. Vi fik hejst en stump sejl, så skibet kunne lystre roret, og det lykkedes også at få manøvreret derind, hvor brændingen var svagest, men alligevel var det som komme i en sydende og kogende heksegryde, da vi løb der igennem. Det hvide skum stod helt op over rigningen, og vi fik masser af vand over os. Mr. Jackson, således hed ejeren af skibet, og hans hustru og barn opholdt sig i kahytten. Vi andre var på dækket, og vi havde den største møje med at holde os fast, så vi ikke skulle blive skyllet over bord. Da vi var kommet en snes favne indenfor brændingen, stødte skibet med voldsom kraft mod bunden, det knagede i alle sammenføjninger, men skibet holdt dog. Derfra, hvor vi stødte, og ind til kysten var der ca. 100 alen, men der var lidt smult vand, hvor vi lå. Vi blev nu enige om at sætte båden i vandet og se at nå land, men vi ville dog have nogle ting med os, hvis skibet skulle blive slået i stykker. Vi fik en del proviant stuvet ned samt mr. Jacksons pengekasse og 3 jagtgeværer med en hel del ammunition. Derpå gik mr. Jackson med familie i båden samt mig og nordmanden og styrmanden. Vi nåede heldigt i land, og vi gik atter ud for at hente de andre. Denne gang var vi ikke så heldige. Vi var vel ca. 20 m. fra land, da båden kæntrede, og vi faldt alle i vandet. Den ene af matroserne var nær druknet, han var en dårlig svømmer, og havde jeg ikke fået fat i kraven på

ham, var han blevet der ude. Vi fik os dog bjærget i land, tillige med båden og fik den trukket op på land. Nu havde vi frelst livet og pengene og lidt til, men hvor var vi? Dette spørgsmål længtes vi efter at få besvaret. Jeg og nordmanden steg derfor op på et højdedrag, men vi kunne intet se andet end træer. Jeg krøb derfor op i et højt træ, og nu kunne jeg se til alle sider, men det jeg så, fyldte mig ikke med begejstring, der var nemlig vand til alle sider, så jeg var klar over, at det var en ø, vi var strandet på. Vi begav os nu ned til de andre igen og meddelte dem vores opdagelse, og de blev ikke glade ved tanken om, at vi måske var strandet på en ubeboet ø. Vi fik nu tændt et bål og gik i gang med at lave noget mad. Vi var alle sammen sultne oven på de strabadser. Derefter begav vi os ud på opdagelse, vi skulle jo se at finde et sted, hvor vi kunne søge ly for natten, og vi var så heldige at finde en kløft, hvor der var et fremspringende parti på klippen, så vi havde på en måde tag over hovedet nu. Men vi kunne jo ikke alle opholde os i samme rum, og vi besluttede derfor at ro ud til skibet for at bjerge noget sejl, hvoraf vi kunne rejse et telt. Stormen var nu i aftagende, så vi havde ikke så vanskeligt ved at ro derud. Vi fik nu et par store sejl stuvet ned i båden, samt alle vore køjetæpper. Og med den last roede vi atter ind. Vi havde også taget økser og save med, og nu gik vi i gang med at rejse et telt. Inden aften var teltet rejst, nogle tæpper blev bredt ud på jorden derinde, og det blev bestemt, at mr. Jackson med familie skulle bo der, mens vi andre slog os ned i kløften. Heldigvis var klimaet så mildt, at man godt kunne overnatte under åben himmel. Næste dag holdt vi rådslagning om, hvorledes vi skulle indrette vores levevis, thi hvem vidste, hvornår vi atter kom bort fra denne ø. Mr. Jackson ville betale hyre i den tid vi var på øen, men så skulle vi alle underordne os hans befalinger. Det var alle villige til, og han bestemte nu, at nordmanden og jeg skulle begive os ud på øen på opdagelse og tage geværer med for om muligt at skyde et dyr. Kokken skulle forestå tillavningen af mad til os alle sammen, og de andre skulle ro ud til skibet for at bjerge alt af værdi. Desuden skulle der rejses en flagstang og hejses det amerikanske flag på et højt punkt, for at det kunne ses, hvis der skulle komme et skib forbi. Nordmanden og jeg begav os nu på vandring ind mod det indre af øen. Vi listede os af sted og spejdede til alle sider, vi vidste jo ikke, hvad der kunne møde os. Vi havde hver et toløbet jagtgevær i hånden, ladet med store hagl, og det varede ikke længe, før vi fik brug for dem. Vi havde vel gået et par timers tid ind igennem tykningen, det var rigtig urskov, der var på øen, og det vrimlede med fugle i træerne. Pludselig fløj der en flok store fugle op af græsset, det var en slags hønsefugle, og vi betænkte os ikke længe, men smed bøsserne til kinden og knaldede 2 skud efter dem. Der faldt også 2 fugle ned i græsset, men da vi kom derhen, kunne vi kun finde den ene. Det var en skuffelse, men vi fik snart andet at tænke på, thi mens vi gik og ledte efter fuglen, hørte vi det knage inde mellem træerne, og et øjeblik efter kom en bjørn til syne, ikke mere end tyve skridt fra os. Jeg sendte den straks et skud lige i panden, den udstødte en brummen og kom løbende hen imod os. Nordmanden nåede at springe til side, men jeg var lidt for sent på den, jeg fik en af bjørnelabben, så jeg trimlede rundt i græsset, og nu vendte bjørnen sig imod mig for at sønderrive mig, men nordmanden nåede lige at sende den et skud i siden bag ved boven, og det stoppede den i farten, så jeg kom på benene igen, inden den nåede mig. Den var dog ikke død endnu, men jeg fik nu bøssen ladet på ny og fik hel til at sende den et skud ind gennem øret, og det gjorde det af med den. Vi blev nu enige om, at nordmanden skulle gå tilbage til lejren og hente mandskab, så vi kunne få bjørnen bragt hjem, når vi havde den hjemme, havde vi kød nok til lange tider. Mens han var borte, lavede jeg af 2 slanke stammer en bære, hvorpå jeg lagde bjørnen, og da nordmanden kom med de andre fire matroser, havde vi ikke vanskeligt ved at bære den. Der blev stor glæde over det gode bjørnekød, vi bragte. På vejen hjem havde vi truffet på en kilde med rindende vand, så vi behøvede ikke lide af mangel på vand. De andre havde været ud ved skibet og fået bjærget det meste af værdi, men skibet var nu blevet læk, så der var flere fod vand i lasten. I de følgende dage foretog vi flere udflugter til det indre af øen, men vi traf ikke på noget menneske, så vi gik ud fra, at den var ubeboet. Derimod fandt vi rigelig af alle slags frugter, der var kærkomne som almindelig afveksling af kosten. Vi var flere gange om dagen

oppe på højdedraget for at spejde i kikkerten, om der skulle vise sig et skib, men endnu havde det været forgæves. Mr. Jackson og hustru var meget nedtrykte over den vending, rejsen havde taget, og dog var de taknemmelige over, at vi havde reddet livet, men de længtes efter at komme bort fra øen. Jeg for mit vedkommende var nærmest ligeglad, vi havde gode dage, og hyren var vi jo lovet, så jeg kunne godt tage et halvt års tid der, eller et helt, om det skulle være. Så var det en dag, vi havde været der i to måneder, da så vi ude i horisonten et sejl dukke op, og stor var spændingen. Ville det komme nærmere eller ville det sejle forbi. Det kom dog stadig nærmere, og vi kunne nu se, at det var et stort barkskib, som havde nordøstlig kurs. Vi tændte nu et bål, for at røgen skulle vække opmærksomhed, og det varede da heller ikke længe, før vi kunne se, at barken styrede ind mod øen. Da den var kommet øen en 3-4 sømil nær, lagde de roret op og lod sejlene stå bak. Derpå blev en båd sat i vandet, og roet af 4 matroser, nærmede den sig hurtigt øen. Første styrmand var med i båden, og stor blev deres forundring over at finde os 11 mennesker på denne ubeboede ø. Vi tog nu så mange af vore ting med, som vi kunne have i båden, og resten d.v.s. alt, hvad der hørte til det strandede skib, det lod vi blive tilbage på øen, hvorpå vi steg i båden og blev roet ud til barken, som lå og ventede på os. Vi blev vel modtaget der om bord. Den skulle gå til Rio de Janeiro og otte dage efter var vi ved bestemmelsesstedet. Vi fik vores afregning af mr. Jackson, og han gav os 50 dollars ekstra for vores gode bistand under skibsforliset og opholdet på øen. Jeg havde nu 800 kr. i lommen, når jeg fik den omsat til danske penge, og jeg besluttede nu at søge at få hyre til Europa, hvis det var muligt og nordmanden ville også gerne en tur hjem. Vi gik ind på en beværtning for at drikke et glas øl, og der kom vi i selskab med 4 andre matroser og desuden en mand, som absolut ville have lov at spendere på os. Jeg tænkte ikke den gang over, hvad det havde at betyde, men siden blev jeg klar over det. Han var nemlig i ledtog med værten og de har været enige om at shanghaje os. Vi fik en 4-5 omgange, og så huskede vi ikke mere inden vi vågnede op ombord på en

femmastet slettopper,

som

skulle gå til Port Said i Ægypten. Det var et stort skib, vi var 26 mands besætning foruden 2 styrmænd og skipperen. Det var meningen, at vi skulle holde under kommando med revolveren kunne vi se. Begge styrmænd stillede nemlig hver med en revolver i hånden, da vi blev kaldt op på dækket. Vi var dog enige om, at vi ikke ville lystre. Det var begge styrmændene, som kom forud og kaldte os på dækket, men ingen af os rørte på sig, de kaldte anden gang, men lige meget hjalp det.

Så viste de sig i døren, det var uden tvivl meningen, at der skulle skydes på os, men nu traf det sig, at både nordmanden og jeg havde en revolver, og i det øjeblik styrmændene viste sig i døren, affyrede jeg et skud for at skræmme dem. De forsvandt straks fra døråbningen, og nu myldrede vi ud på dækket alle sammen. Vi lod nu styrmændene vide, at det måtte aflevere deres revolvere, da vi ellers ikke udførte noget som helst arbejde. De var i en stor knibe. Skyde turde de ikke på grund af, at vi også havde skydevåben, og aflevere deres våben havde de ikke stor lyst til, men det blev dog enden på historien. Vi fik skydevåbnene, og derefter gik vi i gang med at hejse sejl. Vi var blevet slæbt ud af havnen med slæbedamper, og vi kunne endnu øjne kysten derinde. Jeg var ikke så ked af, at jeg var kommet der om bord. Jeg kunne jo mønstre af, når vi kom til Port Said, og så var jeg jo så meget nærmere til hjemmet, og de to, tre måneder der om bord kom jeg vel nok over, tænkte jeg ved mig selv. De første 8 dage havde vi god vestlig vind, og det gik godt fremad, men så en morgen, da vi kom på dækket kl. 8 havde luften forandret sig, der stod nogle sorte skyer i nordvest, og vi var klar over, at vi ville få storm. Vi fik nu ordre til at tage gaffeltopsejlene samt klyveren og jageren, og vi var dårlig nok blevet færdige med dette arbejde, inden de første vindstød nåede os, det var så heftigt, at den læ lønning kom helt under vand, men straks efter rettede skibet sig lidt igen, og vi kom nu i gang med at tage bramsejlene; det blev et hårdt stykke arbejde, det blæste nu, så det var næsten umulig at fire sejlene ned.. Frivagten blev purret ud for at hjælpe til, og omsider blev vi færdige. Hver klud på skuden blev nu gjort fast, og vi drev med voldsom fart sydover. Søen begyndte nu at rejse sig, og skibet duvede voldsomt, hver gang en sø løb forbi, men vi var klar over, at det ville blive værre endnu. Roret var surret fast, og vi fik alle fri. Enhver havde nok at gøre med at holde sig fast. Da det blev hen på eftermiddagen, var søen blevet så høj, at den hvert øjeblik skyllede ind over skibet. Vi gruede for, hvad natten ville bringe. Ingen af os følte lyst til at gå til køjs. Bare ikke skibet skulle springe læk, for hvis dette skete, vidste vi, at vi ville komme til at stå ved pumperne, måske i flere dage, og det er det værste arbejde en sømand kan blive sat til. Og så midt om natten skete ulykken, der kom en vældig styrt sø ind over skibet, den rev den ene båd løs, så den faldt så uheldig, at den knuste storlugen tillige med sig selv. Nu strømmede vandet ned i lasten, og vi blev klar over, at skibet snart ville synke. Vi havde kun én båd nu, men heldigvis var det den største, vi havde tilbage. Vi besluttede nu at søge at få båden sat i vandet, men det var ikke så let på grund af den voldsomme søgang, der var hele tiden fare for, at de skulle blive knust mod skibssiden. Endelig var vi dog alle i båden, men den var overlastet, og vi frygtede for, at den skulle blive fyldt med vand og synke. Vi kom dog klar af vraget og det var på høje tid. Dækket var allerede under vand og det varede ikke ret lang tid, før det sidste af mastetoppene forsvandt ned i det store dyb. Hvem vidste, hvor mange favne, der var til bunden, måske var det flere tusinde. Vi lagde årene ud for at søge at holde båden op mod vinden. Det var den eneste måde, vi kunne vente at holde den oven vande på. Vi skiftedes til at sidde ved årerne, det blev en lang nat, men endelig begyndte det at lysne. Vi håbede, at når det blev dag, skulle vi nok blive observeret af et skib, men det blev dog ikke den første dag, det skete. Vi måtte tage endnu en nat i den åbne båd. Proviant og vand havde vi nok af foreløbig, som godt var. Vi havde også fået nogle tæpper med i båden, så vi kunne skiftes til at sove. Hen ad aften lagde stormen sig, men der løb nogle svære dønninger, og vi måtte hele tiden sørge for at holde båden op imod søerne. Hen ad midnat var det blikstille, og vi behøvede ikke mere at have årene ud, vi fik så lov til at lægge os til at sove alle sammen på nær 2, som skulle holde vagt, og ligeledes skulle de holde udkig og purre de andre, hvis en lanterne skulle vise sig. Det var dog først op på formiddagen den næste dag, at vi endelig fik øje på røgen fra en damper, og stor var spændingen hos os alle, om den ville holde kurs mod os, eller ville den holde en anden retning, Det var en af de engelske dampere, som går mellem England og Sydamerika, og vi så snart, at dens kurs ville komme til at ligge tæt forbi os. I løbet af en times tid var den på højde med os, og vi så nu, at maskinen stoppede og dampere lå stille. Vi roede af alle kræfter hen imod den, og i løbet af kort tid nåede vi derhen. Der blev hevet en lejder ud over skibssiden, og vi

begyndte at entre om bord. Da vi alle var kommet velbeholden derop, blev båden ligeledes hejset om bord på damperen, og derpå blev maskinen sat i gang og damperen fortsatte sin rejse. Det hele havde kun varet ca. 20 minutter. Det var jo en stor forøgelse af besætningen, som damperen fik. Det kneb mest med køjeplads, men heldigvis havde vi en del tæpper med, og så redte vi os et leje nede i en af kulbunkerne, der var varme fra maskinen. Damperen skulle til Liverpool, og 3 uger efter, at vi var blevet taget om bord, var vi ved bestemmelses stedet, hvor vi alle blev afmønstrede og fik hyre til den dag. Jeg havde nu ca. 900 kr., jeg havde heldigvis fået mine penge med, da vi gik i båden, og jeg besluttede nu at rejse som passager det sidste stykke vej hjem, og nordmanden ville det samme. Vi gik så ind og købte en billet til London, og da vi kom der tog vi en af D.F.D. S's både til Esbjerg. Dagen efter at vi var kommet der, stod vi af ved den lille station, hvor mine forældre boede. Der blev stor glæde på begge sider over gensynet. Man er jo glad ved at være hjemme igen efter så lang tids forløb. Men det er dog kun en kort tid, for når der er gået en måneds tid, begynder sømanden atter at længes ud mod de store have, mod ny farer og nye anstrengelser.
Ende.

PS. Jeg har nedskrevet mine oplevelser fra den tid, jeg for til søs. Og jeg tillader mig høfligst at forespørge om De muligvis vil udgive dem.

Med højagtelse
Albert Andersen,
Hvide Mose, pr.VinderupNote.

Note. Jeg har tilladt mig at indsætte, dels en side med forklaring på de mange sejl, et skib kunne føre og dels billeder af skibe, som Albert har sejlet med eller billeder af den type, han sejlede med. Til trods for at jeg har navnene, er det desværre ikke lykkedes at finde billeder af:

“Mary Shabe” fra Philadelphia og

Barken “Golden Gate” som jeg slog op på internettet og fandt følgende om:

Golden Gate (bark)

Among the more prominent vessels which met their fate was the bark Golden Gate, belonging to the Russian-American Telegraph Company, caught in the ice and crushed near the mouth of the Anadyr River, (East Siberia, HK) the vessel becoming a total wreck, though the crew were saved. E. W. Wright, The Alaska Purchase, Advent of Many Fine Steamers on Puget Sound, Lewis & Dryden's Marine History of the Pacific Northwest. New York: Antiquarian Press, Ltd., 1961., p.162.

Harry Klith 10.12.2010.